БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 153 (8060)
ИЮНИИН 30
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй обкомой ээлжээтэ пленум тухай
ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Энэ оной июниин 27—28-да КП СС-эй обкомой ээлжээтэ хоёрдохи пленум болобо. Тэрээн дээрэ иимэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ:

1. Абаһан социалистическэ уялгануудаа колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай хэр зэргэ дүүргэжэ байһан тухай, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба хүдөө ажахын продукциин өөрын үные химдаруулха тухай.

2. Республикын ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай.

КПСС-эй Обкомой пленум зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо тогтоол гаргаба.

Пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал хаража үзэгдэбэ. Нүхэр Д. В. Кочетовой ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан, тэрэниие КПСС-эй Обкомой захиргаанай ба худалдаа наймаанай-финансова органуудай таһагые даагшын уялгаһаа пленум сүлөөлбэ. Захиргаанай ба худалдаа-наймаанай финансова органуудай таһагые даагшаар нүхэр И. Н. Петуховые пленум баталба.

КПСС-эй обкомой дэргэдэхи партийна комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр Л. П. Сабуровые пленум баталба.

———о———

Гахай олоор шахажа, тарган мяха гүрэндөө ехээр тушаае

КПСС-эй XX съезд «СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд» дотороо колхозуудай нийтын малажалые, тэрэшэлэн совхозуудай малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ зорилго партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай үмэнэ табиһан байна. Гэхэтэй хамта, хамагай түрүүн түргэнөөр томожон үдэдэг мал гахай олоор үсхэбэрилхэ, мяха абалгые дээшэлүүлхэ; гахайн мяханай удельнэ хэмжээе орон дотор бүхы дээрээ абтадаг мяханай 50 процент хүрэтэр ехэдхэхэ, тиихэдэ мяха ба бекон үйлэдбэрилхын тулада гахай шахахада тон ашагтай байһаарнь ойлгожо, энэ ажалые эрхилхэ гэжэ съездын шиидхэбэринүүд дотор тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Орон доторoo эдеэ хоол элбэг ехэ болгохо хэрэгтэ мяха ехээр абадаг болохо гээшэ ехэхэн удхашанартай. Манай республикын колхозууд илангаяа гахайн мяха абажа, мяха абалгые бүри мүнөө жэлдэ эрид дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжотой юм. Олон колхозууд фермэнүүдэй дүй дүршэл энээниие гэршэлнэ. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоз нёдондо 205 центнер гахайн мяха абаһан һаа, мүнөө жэлдэ 780 центнер абахаар түсэблэнэ. Энэ колхоз 40 гаран гахай шахаа, гадна 60 гахай мүнөө шахажа байна. Мүн шахахын тулада 500 гаран поршоонхо түлжүүлжэ байнхай. Мяха абалгые дээшэлүүлхын тула гахайе нэгэ дахин поршоонхолуулаад, шахадаг арга энэ колхоз үргэнөөр хэрэглэнэ.

Мүнөө жэлые абажа үзэбэл, мяха, илангаяа гахайн мяха ехээр абахын түлөө тэмсэдэг колхозууд республика доторнай урдынхиһаа олон боложо байна. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо тариалангай газарай 100 гектар бүхэндэ 5,8 центнер гахайн мяхан абтанхай. Кабанскын аймагай колхозууд тарианай газарай зуун гектар бүхэндэ 5,7 центнер гахайн мяха нёдондо абаа һэн. Эдэ аймагуудта гахай үсхэбэрилгээр баян дүй дүршэлтэй, энэ хэрэгэй бодото һайн мастернууд бии боложо байна. Тэдэнэй нэгэниинь гэхэдэ, Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Мария Леонтьевна Бабинцева болоно. Энэ эхэнэрэй ажалай дүй дүршэл тухай энэ түрүү бэшэг дотор тобшохоноор шье һаа, эрхэбэшэ хэлэхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Мария Леонтьевна гахайшанаар арбаад гаран жэл соо хүдэлмэрилнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 10 эхэ гахай харууһалжа байгаад, тус бүриһөөнь түсэбэй ёһоор 10 поршоонхын орондо 18-ые абажа түлжүүлһэн байна. КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй харюуда нүхэр Бабинцева мүнөө жэлдэ эхэ гахай бүриһөө дунда зэргээр 20 поршоонхо түлжүүлхэ социалистическэ уялга абанхай. Тэрэ уялгаяа түрүү гахайшан амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Нүхэр Бабинцева һүүлэй жэлнүүдэ гахайнуудые жэлдээ хоёр дахин түрүүлдэг болоо. Гахайнуудаа түрэһэнэйнь һүүлээр удааншье болгонгүй дахин ороондо оруулдаг юм. Энэ жэлдэ түрүү гахайшан Воронежско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгатай танилсаһанайнгаа һүүлдэ намартаа шахагдаха долоон һаратай 45 эхэ гахай ороондо оруулаа. Тэдэнһээ адагынь 300-гаад поршоонхо абтажа, эхэнүүдынь намартаа шахагдаад, гүрэндэ тушаагдаха байна.

Үбэл, хабарай сагта абтаһан поршоонхонуудые тэрэ жэлдэнь шахахадаа тэжээлыень һайнаар буйлуулжа, бэлэдхэжэ шадаха шухала. Һайнаар, дуратайгаар эдижэ байхынь тулада, поршоонхонуудай тэжээлыень олон янзын болгохо, амтаруулха хэрэгтэй. Поршоонхонуудай тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ нүхэр Бабинцева ехэхэн анхарал табидаг юм.

Нүхэр Бабинцева шэнги бэрхээр ажалладаг гахайшад аймаг, МТС-эй зоно бүхэндэ бии ха юм. Теэд, партиин айкомууд, МТС ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гахай үсхэбэрилгын түрүү дүй дүршэлые олоной дунда һайса дэлгэрүүлнэгүй, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхоздо гурбан гахайшадай харууһалдаг хоёр гахайтай фермэ бии гэжэ дуулахада нэгэ талаараа энеэдтэйшье байна, нүгөө талаараа, манай зарим колхозуудай, партийна ба советскэ органуудай хойрог, хайша хэрэг хандалгада дура гутамааршье байна.

Гахай үсхэбэрилгэдэ, гахайн мяха гүрэндөө ехээр тушаадаг болохо асуудалда хуушанай барга ёһоор хандадагаа болихо саг одоошье ерээ гэжэ һанагдаха байна. Гэбэшье, энэ шухала хэрэгые тоодоггүй ябадал үргэлжэлһөөр. Малажалтай Сэлэнгын аймагые абажа үзэе. Июниин нэгэнэй мэдээгээр тус аймаг түрүүшын хахад жэлдэ мяха тушааха түсэб оройдоо 37 процент, тиихэдэ мяха гүрэндэ худалдаха түсэб 6,5 процент, натура түлэбэри—5 процент дүүргэһэн байха юм. Ленинэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Дармаев), Маленковой (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункожапов), Карл Марксын (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванкеев) нэрэмжэтэ колхозууд ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо гүрэндэ мяха орой тушаагаагүй шахуу. Харин, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ тушааха гэжэ шахаһан 40 толгой гахайгаа тушаангүйгөөр дэлгүүр рынок дээрэ гаргажа худалдажа үриһэн байха юм. Мүн иимэ баримтанууд ондоошье колхозуудаар бии. Теэд партиин Сэлэнгын айком, аймгүйсэдком гахай үсхэбэрилхэ, шахажа таргалуулха асуудалда өөрынгөө буруу хандалгые мүнөө болотор хубилганагүй.

Орон дотор мяха ба мяханай продукци ехээр бии болгохо тухай парти, правительствын табиһан зорилгые бэелүүлхын тула түбхын түрүүндэ гахай үсхэбэрилгые энэ хэрэгэй гол асуудал болгожо табиха, энэ асуудалда хандалгаяа эрид хубилгаха, партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, МТС, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй анхаралые гахай үсхэбэрилгэдэ бүри мүһэн хандуулха хэрэгтэй.

Гадна, гахай үсхэбэрилгын түрүү арга дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалдаа хэрэглэхэ шухала. Түбхын түрүүндэ, гахайн эдихэ элдэб янзын тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ, гахайгаа һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Эдеэлүүлгэ харууһалга хоёр—гахай олошоруулха, таргалуулха эгээл зайлашагүй шухала эрхэ нүхэсэл мүн.

Энэ оной апрель һарада Улан-Удэ городто болоһон республикын хүдөө ажахын зүблөөндэ хабаадагшад гахай бүхэнһөө 700 килограммһаа бага бэшэ мяха абахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ уряалха зуураа, социалистическэ ехэ уялга абаһан байна. Мүн уржадэр, уржын саададэр боложо үнгэрһэн КПСС-эй обкомой II пленум гахай шахаха асуудалда ехэхэн анхаралаа хандуулаа.

Абаһан социалистическэ уялгануудаа, мүн КПСС-эй обкомой II Пленумэй шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, гахай олоорнь шахажа, тарган мяха гүрэндөө ехээр тушаае!

БАГШАНАРАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА III СЪЕЗД

Үсэгэлдэр, июниин 29-дэ, багшанарай съезд хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлжэ, зургаадахи табанжэлдэ республикын арадай ажахын ба культурын хүгжэлтэ тухай, 1955-1956 онуудай һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүнгүүд ба КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые дүүргэхэ талаар һургуулинуудай зорилгонууд тухай элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ болоо.

Гэгээрэлэй министр нүхэр **Жамцаран** түрүүтэй Монголой Арадай Республикын багшанарай делегацида Улан-Удын горОНО-е даагша нүхэр **Минеев** съездэ хабаадагшадай зүгһөө амаршалга хүргэбэ.

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр урмашаһан Улан-Удэ городой олон һургуулинуудай багшанар һургуулинуудтахи һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд һайжаруулжа шадаа гэжэ нүхэр Минеев хэлэнэ. 1-дэхи, 18-дахи, 8-дахи, 22-дохи дунда, 17-дохи эхин һургуулинууд һурагшадай һурасые һайжаруулхаһаа гадна, һуралсалай бүхы шанарые дээшэлүүлээ.

Һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдые һургуулида хабаадуулха зорилготойгоор олон һургуулинууд һуралсалай фонд байгуулаа. Һурагшад концертнүүдые табижа, түмэрэй хаядаһа суглуулжа, воскресниггүүдые эмхидхэжэ, горьтойхон мүнгэн зөөри олоо һэн. Гадна, Улан-Удын горгүйсэдком үхибүүдтэ гутал хубсаһа абахын тулада 40 мянган түхэриг үгэһэн байна. Энэ зөөриие багашаг салинтай түрэлхидэй үхибүүдтэ хубаажа үгөөбди. Мүн олон һурагшадые һуралсалай түлөө үгэдэг түлбэриһөөнь сүлөөлһэн байнабди. Иимэ хэмжээнүүдые абажа, үхибүүдэй һуралсалаа хаяха ябадалые гол түлэб зайсуулаа һэмди.

Гэбэшье, 27-дохи, 12-дохи, 26-дахи һургуулинууд бүгэдэниитын һуралсалай хуулиие бэелүүлжэ шадаагүй. Зарим һургуулинуудай директорнүүд һурагшадые ямаршье үндэһэгүйгөөр һургуулиһаань гаргажархиһан байна. Гадна, үхибүүдээ һургахын тулада зарим түрэлхидшье оролдолго гаргангүй байдаг.

Һургуулида физкультура заалга тухай, һурагшадай журамые һайжаруулха талаар Гэгээрэлэй министерство гансал захиралтануудые гаргахаһаа бэшэ юумэ хэнэгүй гэжэ нүхэр Минеев шүүмжэлбэ.

Культурын научно-шэнжэлэлгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Раднаев** бурят-монгол хэлэнэй ба литературын ямараар заагдажа байһан тухай тогтожо хэлэбэ. Бурят-монгол литературна хэлэн ажабайдалда, һурагшанарай дунда муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Бурят һургуулинуудта һуралсалай предмедүүдые түрэлхи хэлэн дээрэ зааха гэһэн шухала шиидхэбэри бэелүүлэгдэнэгүй. Олон һургуулинуудта энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Һурагшадһаа байтагай зарим багшанаршье түрэлхи литературна хэлээ мууса мэдэдэг. Олон багшанар бурят учебнигүүд муугаар оршуулагданхай гэдэг. Энэнь зүб байна.

Һүүлэй үедэ Гэгээрэлэй министерство бурят хэлэ зааха саг даншье һаа бага болгожорхёо. Энэ тон таарамжагүй хэрэг байна. Хүдөө һургуулинуудта бурят хэлэ заадаг багшанарта Гэгээрэлэй министерство хангалтагүйгөөр туһална гэжэ нүхэр Раднаев хэлэбэ.

Улан-Удын нэгэдэхи дунда һургуулиин түрэлхидэй комитедэй түлөөлэгшэ нүхэр **Тропников** үгэ хэлэхэдээ, багшанар гансал һурагшадай дунда бэшэ, мүн түрэлхидэйшье дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёһотой гэжэ хэлэбэ. Энэ талаар нэгэдэхи дунда һургуули зарим тэды дүй дүршэлтэй болоо. Тус һургуулиин багша нүхэр Округина түрэлхидэй дунда горьтойхон хүдэлмэри хэдэг. Тэрэ хадаа һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрһөө хойшо түрэлхидтэй нягта холбоо байгуулжа, тэдэниие һургуулиин ажабайдалтай танилсуулдаг, түрэлхид яажа үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ ёһотойб гэжэ тэдэндэ ойлгуулжа үгэдэг юм. Түрэлхидэй үхибүүдээ хайшан гэжэ зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай лекцинүүдые культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ общество эмхидхэнэгүй.

Монгол Арадай Республикын Гэгээрэлэй министр нүхэр **Жамцаранай** трибунада гарахадань, съездэ хабаадагшад тэрэниие тон халуунаар, удаан альга ташалгаар угтаа. Нүхэр Жамцаран Монгол Арадай Республикын багшанарай зүгһөө Бурят-Монголой АССР-эй багшанарай III съездэ халуун амаршалга хүргөө.

— Манай ороной ажалшад,—гэжэ тэрэ хэлэнэ,—Советскэ Союзай ажалшадай арадайнгаа ажахы болон культурада агууехэ амжалтануудые туйлахадань үнэн зүрхэнһөө баясадаг юм. Монгол арад сүлөөтэ 35 жэл соогоо тон ехэ амжалтануудые туйлаа. Мүнөө өөрын хүдэлмэришэн ангитай, арадай интеллигенцитэй болообди. Бүхы орон доторнай культурна революци илаа. Мүнөө үедэ манай республика соо 432 һургуули бии, тэндэ 90 мянганһаа дээшэ һурагшад һурана. Дээдэ болон тусхай дунда һургуулинууд олон тоото мэргэжэлтэдые бэлэдхэнэ. Чойбалсанай нэрэмжэтэ Монголой гүрэнэй университет багшанарые болон научна хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэлгын гуламта болонхой. 1955—1956 онуудай һуралсалай жэлһээ эхилжэ, бүгэдэниитын эхин һургуулиин һуралсалтай болообди.

Эдэ бүхы амжалтанууд манай ороной агууехэ хүршэ СССР-эй һайн һайхан туһаламжын ашаар туйлагдаа. Монгол Арадай Республикада арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ Бурят-Монголой багшанар туһаламжа үзүүлһэн байна. Энэ туһаламжын түлөө тэдэнэртэ бидэ баяр баясхалан хүргэнэбди.

Манай ороной гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хододоо Советскэ Союзай һургуулинуудай дүй дүршэл анхаралтайгаар шудалдаг юм гэжэ нүхэр Жамцаран хэлээ.

Ториин аймагай Үлэгшэнэй дунда һургуулиин багша нүхэр **Табдаев** бурят хэлэ зааха асуудалда тогтожо хэлэхэдээ, Ториин аймагай һургуулинуудай багшанар зарим тэды амжалта туйлажа шадаа гэжэ тэмдэглэбэ. Бурят-монгол хэлэнэй багшанар Гомбоева, Цыбикова, Мункуев ба бусад үхибүүдтэ литературна хэлэ ойлгуулха гэжэ горьтойхон оролдолго хэшээл гаргаа. Гэбэшье, зарим һургуулинуудай һурагшанар түрэлхи хэлэнэй грамматическа дүримүүдые сээжээр мэдэхэ аад, тэдэнээ бодото дээрэнь хэрэглэжэ, зүбөөр бэшэжэ шададаггүй.

Һурагшадые литературна хэлэндэ һургаха зорилготойгоор классһаа гадуур ямаршье хүдэлмэри олон һургуулинуудта хэгдэнэгүй. Мүн һургуулиие хүтэлбэрилэгшэд, арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд бурят хэлэ ба литература заалгада хиналта муугаар хэдэг юм гэжэ нүхэр Табдаев тэмдэглэбэ.

Улан-Удын 8-дахи дунда һургуулиин директор нүхэр **Розенраух** үгэ хэлэхэдээ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институт заримдаа бэлэдхэл муутай багшанарые гаргадаг гэжэ хэлэбэ. Юуб гэхэдэ, тус институдай студентнэр тон багахан саг соо һургуулида ошожо, практика гарадаг. Энэ саг соогоо тэдэнэр мүртэй юумэ ойлгожо үрьдэдэггүй байна. Институдай зарим багшанар һургуулитай ямаршье холбоо барисагүй, һургуулида ерэжэ, тэндэхи ажабайдалтай, һурагшадтай һайса танилсадаггүй.

Курумканай аймОНО-е даагша нүхэр **Нехуров** һуралсалые политехнизацилга тушаа аймагай һургуулинуудай хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тогтожо хэлэбэ. Тэндэхи һургуулинууд колхозой ажалтай танилсадаг болонхой. Тэдэнэр колхозуудта али болохоор туһаламжа үзүүлдэг юм. Гэбэшье, һуралсалые политехнизацилгада зарим бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Нэн түрүүн тусхай түхеэрэлгэнүүд ехээр дутана. Гадна, политехнизациие хайшан гэжэ зүбөөр эмхидхэхэ тухай зүбшэл заабари абанагүйбди гэжэ Нехуров хэлэбэ.

Үхибүүдые ажалда дуратай болгохын тула багшанар тэдээндэ өөһэдөө жэшээ харуулха ёһотой. Гэбэшье, зарим багшанар энэ хэрэгтэ халирхайгаар хандана.

Һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ Гэгээрэлэй министерство хангалтагүйгөөр туһална. Энэ талаар түрүү багшанарай дүй дүршэл олоной дунда тараагданагүй.

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын харюусалгата секретарь нүхэр **Матвеев** үгэ хэлэхэдээ, олон багшанар арад зоной дунда лекци, элидхэлнүүдые эдэбхитэйгээр уншадаг гэжэ тэмдэглэбэ. Улан-Удэ городой, Сэлэнгын, Кабанскын, Байкало-Кударын ба бусад аймагуудай багшанар политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлгэдэ ургашатайгаар хабаадалсана. Улан-Удын 1-дэхи дунда һургуулиин багша Подашев, Гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Апрелков, Яржомб гэхэ мэтын лекторнүүд удха түгэлдэр, һонирхолтой лекцинүүдые ажалшадай дунда уншадаг юм.

Гэбэшье, Иволгын, Яруунын ба бусад аймагуудай багшанар үсөөн лекцинүүдые уншаһан байна. Лекци уншалгын гол дутуунь юуб гэхэдэ, ажахын экономикоор лекцинүүд тон үсөөнөөр уншагдана.

Пединститудай директорэй орлогшо нүхэр **Тимофеева** үгэ хэлэхэдээ, һүүлэй үедэ һуралсалай хүдэлмэри шэнэдхэгдэжэ байна гэжэ мэдээсэбэ. Студентнэр трактор, автомашина, хүдөө ажахын машинануудтай танилсажа эхилэнхэй. Мүн студентнэр колхоздо гаража ажалладаг юм. Тиигэжэ теоретическэ мэдэсээ бодото хэрэгтэй холбодог байна. Гэбэшье, энэ манай түрүүшын алхам гээшэ. Тиимэһээ дутагдалнууд үшөөл олон. Пединститудай дутуу дунданууды үгэ хэлэгшэд зүбөөр шүүмжэлээ, саашадаа энээниие бидэ хараадаа абахабди. Илангаяа һуралсалые ажабайдалтай холбохын түлөө ехэ анхаралаа хандуулнабди гэжэ нүхэр Тимофеева хэлэбэ. Гэбэшье, һүүлэй үедэ манай институтда лабораторно хүдэлмэри хэхэ тусхай таһалганууд хүртэхэеэ болишоо. Иимэһээ партийна болон советскэ органууд институтда туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Тувинска автономно областиин багшанарай түлөөлэгшэ нүхэр **Бегзи** багшанарай республиканска съездэ халуун баяр хүргөөд, «революциин урда тээ тувинска арад харанхы мунхаг байдалтай байгаа,—гэжэ хэлэбэ.—Советскэ арадай туһаламжаар манай арад ажахыдаашье, культурадаашье гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Областьдомнай һургуулинууд олон болоо. Мүнөө үедэ долоон жэлэй һуралсал бэелүүлэгдээд, арбан жэлэй һуралсалда орохоёо бэлдэжэ байнабди. КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие дүүргэн, политехническэ һуралсал хаа хаанагүй бэелүүлжэ эхилээбди».

Уранзохёолшо **Хоца Намсараев** багшанарай съездэ хабаадагшадта халуун баяр хүргөө. Багшанар хадаа тон харюусалгатай ажал дээрэ хүдэлмэрилнэ гээшэ,—гэжэ нүхэр Намсараев хэлэнэ. — Тэдэнэр ерээдүй сагта фабрика, завод, колхоз, совхоз, МТС-тэ ажаллаха хүнүүдые хүмүүжүүлнэ. Тиимэһээ багшанарта олониитэ тон ехэ анхарал оролдолго гаргаха уялгатай. Һургуулиин хүдэлмэридэ олон дутагдал дайралдадаг. Үшөөл оромгүй, багшанарайнгаа үгэ дууладаггүй һурагшанар бии ха юм. Энээндэ анхарал хандуулхаар лэ болоо.

Уранзохёолшодой зохёолнуудые һурагшад уншадаг. Теэд бурят-монголой номой хэблэл һургуулиин номуудта удха болон найруулга муутай шүлэгүүдые, рассказуудые оруулжархиһан байдаг. Иимэ ябадалые усадхахын тула уранзохёолшод, ном хэблэгшэд; багшанар хоорондоо нягта холбоотойгоор хүдэлмэрилхэ зэргэтэй. Һургуулиин номуудта оромоор тусхай шүлэг, рассказуудые олоор бэшэхэ хэрэгтэй.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Манжигеева** комсомольско, пионерскэ хүдэлмэри тухай тогтожо хэлэбэ. Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ багшанарта комсомольско организацинууд зарим тэды туһаламжа үзүүлнэ. Гэбэшье, зарим һургуулинуудай багшанар комсомольско, пионерскэ организацинуудай хүдэлмэриие тоодоггүй байна. Мүн Гэгээрэлэй министерство, түбхын түрүүндэ тэрэнэй министр нүхэр Баранников һургуулинуудтахи комсомольско организациин хүдэлмэри тушаа анхаралаа багаар хандуулдаг байна. Зарим ушарта, хэрбээ багшын ямар нэгэн шалтагаанаар ажалдаа гараагүй һаань, тэрэнэй орондо пионервожата ажаллаха баатай болодог.

Якутска АССР-эй Гэгээрэлэй министрын орлогшо нүхэр **Чусовских** республикынгаа багшанарай зүгһөө съездэ халуун баяр хүргөөд, тэндэхи һургуулинуудай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Нүхэр Чусовских Улан-Удэдэ нээгдэһэн хүүгэдэй техническэ выставкэдэ үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Улан-Удын педучилищиин директор нүхэр **Филиппов** багшанарай кадрнуудые буруугаар хубаарилна гэжэ Гэгээрэлэй министерствые шангаар шүүмжэлээ.

Прибайкальска аймагай Туркинска һургуулиин багша нүхэр **Кокшарова,** багшанарай профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Тармаев,** Улан-Удын 1-дэхи дунда һургуулиин директор нүхэр **Арский** гэгшэд үгэ хэлээ.

Мүн РСФСР-эй Гэгээрэлэй министрын орлогшо нүхэр **Падежнов,** КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр **Очиров** эндэ үгэ хэлэһэн байна.

Багшанарай съезд дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар дэлгэрэнгы резолюци абтаа.

Энээгээр багшанарай республиканска III съезд хүдэлмэрээ дүүргэээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Прибайкальска аймагай Турунтаевска дунда һургуулиин эхин классай багша **А. Л. Добрынина,** Хэжэнгын аймагай Доодо Худанай долоонжэлэй һургуулиин биологиин багша **Н. Д. Дондокова,** Кударын аймагай Үлзытын эхин һургуулиин багша **Ш. Л. Ломбоцыренов,** Сэлэнгын аймагай Ехэ-Цагаанай эхин һургуулиие даагша **Д. О. Улымжиева,** Курумканай аймагай Хонхинойн эхин һургуулиие даагша **Ц. Б. Сундарон,** Баргажанай аймагай Нуурай эхин һургуулиие даагша **Э. М. Урбагаров,** Курумканай аймагай Галтайн долоонжэлэй һургуулиин ород хэлэнэй ба литературын багша **В. С. Санжиева,** Закаменай аймагай Цакирай дунда һургуулиин эхин классай багша **О. А. Бутуханова.**

А. Мантаевай фото.

Ехэ хүдэлмэриин эхин

И. ЧЕРНЯКОВ, КПСС-эй *Тарбагатайн айкомой секретарь*

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ манай аймагай колхознигууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табанжэлэй түсэбые 4 жэл соо, тиихэдэ һү, мяха абаха түсэбөө ойрын 2—3 жэл соо дүүргэхээр хараалһан юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада колхоз бүхэн табанжэл соо ажалай бүтээсые хоёр дахин ехэ болгохо зорилготой. Тиихэ зуураа, колхознигууд хүдөө ажахын продукциин өөрын үные эрид химдаруулха байна. Тиимэһээ ажалай эмхидхэлые үндэһөөрнь һайжаруулха бодото хэмжээ абаха шухала болоо һэн.

Имэ зорилгын табигдахада партиин Тарбагатайн айком колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй хамта колхоз бүхэнэй ажал-ябуулгые шэнжэлжэ үзөөд, продукци абалгада хэды шэнээн ажал гарадаг байһыень тодорхойлоо.

Энэ асуудалые бодомжотойгоор хаража үзэхэдэ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд продукциин үнэ сэнгые бага болгохо хэрэгтэ хамаагүйгөөр хандадаг, ажалта үдэрые хайра гамгүйгөөр гаргашалдаг байһан байба. Тиимэһээ адли арга боломжотой артельнүүдтэ центнер продукци абалгада ондо ондоо гаргаша гаргашалагдадаг, продукциин үнэ сэн угаа ехэ байдаг байба. Колхозуудта жэл бүри ажалта үдэрэй гаргаша дээшэлнэ. Жэшээнь, 1955 ондо урзанда жэлэйхиһээ 11,5 процент ехэ ажалта үдэр гаргашалагдаа. Ажал ехэтэй хүдэлмэриин жэл бүри механизацилагдажа, хүнгэржэ байхада ажалай гаргаша ехэ болохо бэшэ, харин жэл бүри бага болохо ёһотой бшуу. Зүгөөр ороохо таряа, овощь, хартаабха абалгада ажалай гаргаша жэл бүри дээшэлжэ байһан байна. Жэшээнь, 1954 ондо центнер ороохо абалгада 4 ажалта үдэр гараһан байбал, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 6 ажалта үдэр гаргашалагдаа. Центнер хартаабха абалгада урзанда 3 ажалта үдэр гараһан һаа, нёдондо жэл—4 үдэр гаргашалагдаһан байна.

Хүдөө ажахын культурануудай муу ургаса абаһан колхоздо продукциин үнэ сэн, ажалай гаргаша илангаяа ехэ байна. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 7,8 центнер таряа хуряажа, гектар бүхэндэ 17,2 ажалта үдэр гаргашалаа. Тиихэдэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 6,2 центнер ургаса абажа, гектар бүридэ 20 шахуу ажалта үдэр гаргашалһан байха юм.

Хрущевой нэрэмжэтэ ба «Авангард» колхозуудай ниитын малай байдал алишье талаараа адлирхуу юм. Теэд центнер һү һаалгада хоёр ондо ондоо гаргаша гарана. «Авангард» колхоздо центнер һү абалгада 7,5 ажалта үдэр гараһан һаа, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо —11,5 ажалта үдэр гараа.

Ажалай тоо бүридхэлэй ехэ муугаар табигдаһан, мүн һалбари бүхэндэ хэды шэнээн ажалта үдэр гаргашалхаб гэһэн түсэбэй үгы дээрэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ ажалай гаргаша продукци абалгын хэмжээнһээ һураггүй ехэ болоһон байна. Бригадирнууд болон учётчигуудай зүгһөө колхознигуудай хэһэн хүдэлмэриие һайса тооложо, хэмнэжэ үзэгдэдэггүй, миин лэ багсаагаад, ажалта үдэр бэшэдэг ябадалай гараһан дээрэһээ имэ байдал тохёолдоо. Зарим колхозуудай фермэ, бригадануудта дан олон хүн хамһабариин хүдэлмэридэ ябана. Жэшээнь, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо 12 һаалишан бии юм. Тэдэнэртэ үшөө 24 хүн хамһалсадаг байгаа. Эдэнэртэ жэл соо 10—12 мянган ажалта үдэр гаргашалагдаа. Фермэ дээрэнь кормозапарник бии юм. Тэрэнь март һараһаа хойшо хүдэлнэгүй. Тиигэбэшье, эндэ нэгэ кормозапарщик, уһа зөөдэг хоёр хүн апрель, май һара соо ажалта үдэр абаһан байха юм. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Беляев, Зайцев, зоотехник нүхэр Шубина гэгшэд фермын хүдэлмэриие оройдоо шалгадаггүй, харин фермые даагшын хэлэхэтэй сасуу тэндэ хүниие нэмэжэ табидаг байгаа.

Колхозуудта хүдөө ажахын продукциин үнэ сэнгэй ехэ байһан ушар мүн бусадшье шалтагаануудһаа болоно. Илангаяа агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд муугаар бэелүүлэгдэнэ. Энээнһээ боложо таряалангай болон сабшалангай газарай ургаса муу, ниитын малай ашаг шэмэ бага байһаар.

Агро-зоотехническэ хэмжээ-ябуулганууд яахадаа бэелүүлэгдэнэгүйб гэжэ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада, «хүн үсөөн» гээд харюусадаг. Бодото дээрээ тиимэ бэшэ, харин хүдэлмэриин хүсэн гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, 1954 ондо аймаг дотор ажал хэжэ шадаха 535 колхозник ниитын ажалда хабаадалсаагүй, 1955 ондо—827 колхозник ажалда ябаагүй байха юм.

Хэрбээ ажал хэжэ шадаха колхозник бүхэниие ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулбал, ямар ехэ юумэ хэгдэхэ байгаа гээшэб! Энэ жэлдэ аймагай колхозууд энэ ехэ дутагдалаа усадхаха гэжэ шиидээд, зохихо хэмжээ абанхай.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй гаргашые хороохо асуудал хадаа МТС-эй ажал-ябуулгатай нягта холбоотой юм. Олон ушарта «МТС хүдэлмэреэ һайжаруулаа» гээд хэлсэдэгбди. Зүгөөр ажалай гаргашые хороохо, продукциин үнэ сэнгые бага болгохо талаар МТС-эй ажал-ябуулгые хараад үзэхэдэ бирагүйхэн байдаг. Жэшээнь, Тарбагатайн МТС 1955 ондо 1 центнер ороохо абалгада 138,5 түхэриг гаргаха гэжэ хараалһан аад, 165,8 түхэриг гаргаһан байна. Мүн центнер мяханай, һүнэй, хартаабхын үнэ сэн угаа ехэ байһаар. Энээнэй гол шалтагаан хадаа техникэ муутаар хэрэглэгдэнэ. Тракторнуудай миин байдаг ушарые болюулаад, тракторист бүхэн нормоёо дүүргэдэг болоо хадань, МТС тракторна бусад хүдэлмэреэ хоёр дахин түргэнөөр, химдаар бүтээдэг болохо һэн.

Манай аймагта һүүлэй жэлнүүдтэ муу ургаса абтана. Нёдондо жэл гектар бүриһөө дунда зэргээр 6,6 центнер ургаса абтаа һэн. Ган гасуурһаа боложо ургаса батаар абтана гэхэ болоо һаа буруу. Жэшээнь, колхозууд овощь ехэнхидээ уһалагдадаг газарта таридаг. Тиимэһээ овощь яашье гандадаггүй. Гэбэшье, аймаг дотор овощиин ургаса урмагүй бага байна. Энэ һалбариһаа тон бага олзо доход ороно. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг дотор овощь тарилгаһаа ойдоол 501 мянган түхэриг олзо доход абтаа. Зарим колхозууд бүришье бирагүй олзо доход абаһан байгаа. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз овощиин гектар бүриһөө ойдоол 100 түхэриг олзо доход абаа һэн. Аймагай олонхи колхозууд эртын овощь—батун, редис, петрушка, салат болон бусадые тарихаяа болишоо. Тиимэһээ зунай түрүүшын һарануудта колхозуудай огородно бригаданууд ямаршье олзо доход оруулнагүй. Гэхэ зуура, эртын овощь тарилгада ойн овощьһоо холо бага гаргаша гарадаг юм. Энээн тухай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд һайн мэдэдэг байбашье, овощь тарилгада хүсэд анхаралаа табинагүй.

Хүдөө ажахын культурануудай, мүн сабшалангай ургасын бага байһан ушар малажалай продукциин өөрын үнэ сэнгые эрид химдаруулха хэрэгтэ һаад хэнэ. Юуб гэхэдэ, ургасын муу гарахада тэжээл багаар бэлэдхэгдэнэ бшуу. Тиимэһээ малдаа үгэхэ тэжээл ондоо тээһээ, үнэ сэн ехэтэйгээр худалдажа абаха, зөөхэ баатай бологдоно. Ажахын энэ жэлэй 8 һарын турша соо тэжээл худалдажа абалгада 330 мянган түхэриг гаргагдаа. Иигэжэ продукциин үнэ сэн ехээр дээшэлээ.

Аймаг дотор үнеэдһээ һү һаалтые горьтойхоноор нэмээжэ, тэрэнэй үнэ сэнгые бага болгохо угаа ехэ арга боломжотой байһыемнай имэ жэшээ харуулна: аймагай 35 һаалишан үнгэрһэн 8 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 800 литрһээ 1574 литр хүрэтэр һү һааһан байна. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан П. Ковалева үнеэн бүриһөө 1574 литр, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Афанасьева—1144 литр, Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Емельянова—1017 литр һү һаагаа. Теэд имэ амжалта туйлаһан һаалишад манайда тон үсөөн. Хэрбээ һаалишан бүхэниие эдэ түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргажа шадаа һаа, малажал нилээд һайжарха байгаа.

Партиин айком ба аймгүйсэдком һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой экономикые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэдэггүй байһан байна. Тиимэһээ МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, бригадирнууд энэ асуудалда анхаралаа оройдоо табидаггүй байгаа. Эгээл имэһээ энэ асуудалые пленум дээрэ табихын урда тээ бэлэдхэл хэжэ эхилхэдэ (энэ бэлэдхэлдэ 60 гаран хүн хабаадуулагдаа) олон хүтэлбэрилхы нүхэд колхозууд болон МТС-үүдэй экономическа ажал-ябуулгые хайшан гэжэ, али талаһаань шэнжэлхэб гэжэ мэдэхэгүй байшоо. Энээн дээрэһээ кадрнуудай экономическа һуралсалые эрид һайжаруулха шухала гэжэ партиин айком тобшолол хэһэн байна.

Ажалай гаргашые хороохо талаар аймаг дотор юун хэгдээб? Эгээн түрүүн мүнөө абтадаг продукцида хэды шэнээн хүсэнэй гарадаг байһые тооложо, үнэ сэнгыень элирүүлхэ тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Колхоз бүхэндэ гэшүүдэй хамтын суглаан боложо, хүдөө ажахын артелиин Уставта нэмэлтэ оруулагдаа. Колхозуудта ажалай эмхидхэл ба журам һайжаруулха, ажал хэжэ шадаха колхозник бүхэниие хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, захиргаанай элдэб тушаалнуудые хороохо тушаа Устав соо тодорхой нэмэлтэнүүд оруулагдажа, гуримшуулагдаа. Колхоз бүхэндэ ажалай шэнэ нормонууд тогтоогдоо, жэжэ бригада, гүүртэнүүд томодхогдоо. Саашадаа тэдэниие комплексно бригаданууд болтохо тушаа бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Колхозууд орошо-гарашынгаа сметые хаража үзөөд, ажалта үдэрэй үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ хэмжээ абаа. Колхознигуудта нэмэлтэ түлбэри үгэхэ, олоһон ажалта үдэртэнь һара бүри аванс үгэжэ байхаар тогтоогдоо. Эдэ бүхы хэмжээнүүд хадаа колхозуудай ажал-ябуулгые һайжаруулха ба экономикые бэхижүүлхэ талаар түрүүшын алхамууд болоно. Саашадаа энэ талаар бүри ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Бэелүүлэгдэһэн эдэ хэмжээнүүд һайшаалтай үрэ дүнгүүдые харуулжа эхилээ. Ажалай нормонуудые шэнээр хаража үзэһэнэй ба хүдэлмэриин үдэрые гуримшуулһанай, үлүү гаргашануудые хорооһоной ашаар колхозуудта 200 мянган ажалта үдэр арьбалагдаба.

Элдэб үлүү гаргашануудые хороохо талаар МТС-үүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. МТС-үүдэй штат 57 хүнөөр үсөөрүүлэгдэжэ, 450 мянган түхэриг алмалта хэхэ арга олдоо.

Түрүүшын эдэ хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлһэнэй ашаар 1956 ондо 1 центнер хүдөө ажахын продукци абалгада нилээд бага хүсэн гарадаг болохо юм. Жэшээнь, 1 центнер ороохо абалгада 2,5 ажалта үдэр, центнер овощь абалгада—10, центнер хартаабха абалгада—1,1 ажалта үдэр гаргагдадаг болохо.

Центнер продукци абалгада гарадаг гаргашые саашадань хороохын түлөө партийна организацинууд, колхозой правленинүүд эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ ёһотой. Мүнөө ургаса харууһалгые һайнаар эмхидхэжэ, үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэхэ шухала. Кукуруза харууһалгада шухала анхарал хандуулагдаха ёһотой. Кукурузагүйгөөр тэжээлэй һайн база байгуулагдажа шадагдахагүй, малажалай үнэ сэншье химдаруулагдахагүй.

Партийна эхин организацинууд ажалай гаргашые хороохо асуудалые анхаралдаа абаад, ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа энэ хэрэгтэ ехэ анхарал табиха зэргэтэй.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлһөө

Жэл соо тахяа бүриһөө 187 үндэгэ абаба

Латвийска ССР-эй Саулкрастска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермэдэ Анна Озолиня хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр энэ ажалда ороод, оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Шубуу үсхэбэрилхэ аргые һайнаар шудалхын тулада нүхэр Озолиня гурбан жэлэй зоотехническэ курсада һураһан, шубуу үсхэбэрилгэдэ хабаатай номуудые ехээр уншаһан, энэ ажалда үнинэй хүдэлмэрилһэн хүнүүдэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэдэг болоһон байна. Тиимэһээ нүхэр Озолиня ехэ амжалта туйлана. 1954 ондо фермын тахяа бүриһөө 175, үнгэрэгшэ жэлдэ 187 үндэгэ абаа. Найман жэлэй турша соо нүхэр Озолиня 400 тахяаһаа хахад миллион үндэгэ абажа тушааһан, табан жэлэй турша соо 10 мянган дальбараа дэбжээһэн байна.

Анна Озолиня Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хоёр дахин хабаадаа һэн. Мүнөө жэлдэ тэрэ мүн лэ выставкэдэ кандидадаар дэбжүүлэгдэнхэй. Залуу ба түрэдэг тахяанууд түхэреэн жэл соо ногоон тэжээлээр: овёс, мангир ба саладаар эдеэлүүлэгдэдэг юм.

Түрүү шубуушан ажалайнгаа түлөө ехэ түлбэри абана. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Озолиня ажалта үдэртөө 11 мянга гаран түхэриг мүнгэ, тонно хахад ороохо таряа, мүн тэды шэнээн хартаабха абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Анна Озолиня дальбараануудые дулаасуулхын тулада кварцева лампа табижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КОМСОМОЛЬСКО АЖАБАЙДАЛ

Залуушуулай эршэ зоригые бадаруулха

Ленинскэ комсомол ороной ниитын ажабайдалда шухала һуури эзэлдэг, ажахын болон культурна байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэнь партида туһалдаг гэжэ КПСС-эй XX съездын резолюци соо хэлэгдэнэ.

Манай аймагай комсомольско организаци ВЛКСМ-эй 2 мянга шахуу гэшүүдые нэгэдүүлнэ, бүхы залуушуулые толгойлон ябана. Тиимэһээ аймагай үмэнэ табигдажа байһан ажахын политическэ зорилгонуудые шиидхэхэ талаар ехэ хүсэн болоно.

Манай хүдөө ажахыда хамта 408 комсомолец хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй 105-ниинь механизаторнууд юм. 160-ниинь малажал дээрэ хүдэлнэ. Аймагай промышленна предприятинуудта, транспортда 745 комсомолец ажаллана.

Партийна организацинуудай хүтэлбэреэр ба туһаламжаар комсомольско эхин организацинууд хүдэлмэридөө зарим үрэ дүн туйлаа. Залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, аймагай колхозуудай, МТС-үүд болон предприятинуудай ажахын хүдэлмэридэ тэдэниие хабаадуулха талаар комсомольско эхин организацинууд хүдэлмэреэ элитээр һайжаруулаа.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэ үнгэргэлгэдэ, мүн залуу малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэдэ колхозуудай комсомольско организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Малай үбэлжэлгын эхилхын урда тээ комсомольско организацинуудай үүсхэлээр племенной фермэнүүд дээрэ комсомольско залуушуулай коллективүүд эмхидхэгдэһэн байгаа. Аймагай залуу һаалишадай мүрысөөндэ 40 гаран һаалишад хабаадалсана.

Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин племенной фермын эбтэй эмхитэй коллектив социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ фермэ үнеэн бүриһөө 1542 литр һү һаагаад байна. Коллективтэнь комсомолой айкомой дамжуулгын Улаан туг үгтөө, һаалишадынь грамотануудаар шагнагдаа.

Комсомолканууд Лидия Бадмаева, Дашинима Амоголонова, Бадма Арьяева (Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз), Мария Цыденова, Б-Х. Буянтуева (Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз) болон бусад һаалишад-комсомолканууд һайн жэшээ харуулна.

Хони адуулдаг олохон залуушуул ажал хүдэлмэридөө һайн үрэ дүн туйлаа. Бата-Мунко Жамбалов (Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз), Владимир Будаев, Дарижап Будаева, Жамбал Санжиев (Маленковой нэрэмжэтэ колхоз) хонидоо һайнаар ондо оруулаа, абаһан хурьгадаа гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Мүнөө хонидоо зунай бэлшээридэ гаргаад оролдосотойгоор адуулжа байна. Дарижап Будаева 100 эхэ хонинһоо 100 хурьга абажа, бултыень тэнжээһэнэй түлөө комсомолой айкомой магтаалай грамотаар шагнагдахын, Владимир Будаев, Жамбал Санжиев тус тустаа 100 эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абаһанай түлөө ВЛКСМ-эй обкомой хүндэлэлэй грамотаар шагнагдахын тулада зууршалагдаа.

Карл Марксын, Маленковой, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай комсомольско организацинууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэлгэдэнь колхозуудайнгаа парторганизацинуудта, правленинүүдтэ эдэ комсомольско организацинууд горьтой туһаламжа үзүүлнэ.

Гусиноозёрск городой комсомольско организацинууд хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулаа. Городой предприятинуудта комсомольско-залуушуулай 7 бригада байгуулагданхай. Эндэхи комсомолецууд клуб болон стадионой барилгануудые, паркын хойноһоо харууһалха хүдэлмэриие шефтээ абанхай. Мүн уран һайханай самодеятельностиин коллективүүдэй хүдэлмэри нилээд һайжаруулагдаа.

Манай аймагай комсомолецууд болон залуушуулай дунда ажалай һайн жэшээ харуулдаг хүнүүд олон юм. Залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, тэдэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхын, сүлөөтэй сагаа зүбөөр үнгэргэхын тулада зохихо эрхэ нүхэсэл байгуулха, ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ комсомольско организацинуудые хабаадуулха асуудалнуудта колхозууд болон предприятинуудай парторганизацинуудай ехэ анхарал хандуулдаг байгаа һаа, түрүү хүнүүднай бүри олон байха һэн. Кукуруза ургуулха комсомольско залуушуулай 19 звено үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозуудта байгуулагдаһан юм. Теэд эдээндэ зохихо анхарал хандуулагдаагүй. Партийна организацинуудшье залуушуулай үүсхэлые дэмжээгүй һэн. Тиигэжэ эдэ звенонууд үнэндөө тарашаһан байгаа. Мүнөө жэлдэ аймаг соо ойдоол 5 имэ звено байгуулагданхай. Сталинай, Кагановичын, Хрущевой нэрэмжэтэ томо артельнүүдтэ кукуруза ургуулха комсомольско-залуушуулай тусхай звенонууд байгуулагдаагүй. Мүн залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөөн тиимэ һайнаар эмхидхэгдэнэгүй.

Ушар имэһээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, шэнэ техникые шудалхын түлөө предприятинууд, колхозууд болон МТС-үүдэй залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха, тэдэнэй үүсхэл эдэбхиие али болохоор дэмжэхэ шухала хэмжээнүүдые абахабди. Энэ хэрэгтэмнай парторганизацинууд бүри һайнаар туһалха бэзэ гэжэ найдагдана.

В. Шабагоров, ВЛКСМ-эй Сэлэнгын айкомой секретарь.

Үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые шамдуулха

★★

Һайн ногоон ургаа

Урдань Ноёхондо «бороо ороногүй, сабшалангаймнай газарнууд гандажа, үбһэмнайшье ургахаяа болёо. Яаха хээхэ зон гээшэбибди» гэжэ хүнүүдэй хэлсэжэ байхань, али олон дуулдадаг һэн. Нээрээшье, зарим жэлнүүдтэ ган боложо, ороохо таряанай болон үбһэ ногооной тон муу ургаса хуряагдадаг байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ илангаяа муу ургаса хуряагдаһан байна.

Сабшалангайнгаа ургасын муудажа, малайнгаа олошоржо байхада Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ үбэлдөө 10 хүнһөө бүридэһэн луговодуудай тусхай звено бии болгоһон байгаа. Тэрэ звенодо гол түлэб үбгэд, жэшээлхэдэ, Будажап, Даша Лхасуруновууд, Даба Болхоев, Цыдэн Ленхоев болон бусад оруулагдаһан байна. Тэдэнэр үбэлдөө сабшалангай ехэхэн газар дээрэ тошон халяаһан юм. Мүнөө хабартаа үбгэд 300-гаад гектар сабшалан уһалаа. Үргэлжэ ехэ сабшалангай газар дээрэ хэдэ дахин уһан гаргагдаһан байна.

Иигэжэ үбгэн луговодуудай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар сабшалангай газар дээрэ үбһэ ногооной һайн ургаса ургажа байна. Үбһэ хуряалгын эхилтэр тэдэ сабшалан дээрэнь үбдэгтэ хүрэмэ үндэр, үдхэн ногооной ургахань лабтай.

Мүнөө энэ колхоздо үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй халуун хүдэлмэри ябажа байна.

П. Халтанов.

Түнхэнэй аймагай «Красный пахарь» колхозой түмэршэ дархашуул үбһэ хуряалгын машинануудые заһажа дүүргэхэеэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэршэ дархан А. Н. Кобелев, М. Л. Петелин гэгшэд заһабарилга тухайгаа хөөрэлдэжэ байна. Саанань—балташан Г. Д. Кобелев.

Б. Мунгоновой фото.

★

Хүндэтэй луговод

Шарлай Дондокович Аюшеев үндэр наһатай болобошье, мүнөө колхозойнгоо ажалда залуушуулһаа дутуугүй эдэбхитэйгээр ябажа байдаг. Тэрэ олон жэлдэ луговодоор хүдэлмэрилжэ, гансашье Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз соо бэшэ, бүхы Ахын аймаг соо эрхим ажалаараа суудагаранхай. Тэрэнэй уһалһан, үтэгжүүлһэн сабшалан дээрэһээ жэл бүри хэдэн мянган бухал үбһэн хуряагдадаг.

Мүнөө үбгэжөөлэй уһалһан сабшалан үргэлжэдөө хүхэрэн ногооржо, сабшахаар болонхой. Һүүлэй үедэ Шарлай Дондокович колхознигуудтайгаа хамта үбһэ хуряалгадаа бэлдэжэ байнхай.

П. Жужаевай фото-текст.

Партиин айкомуудай секретарьнуудай семинар

КПСС-эй областной комитедэй дэргэдэ айкомуудай нэгэдэхи секретарьнуудай 5 үдэрэй семинар боложо дүүрэбэ.

Семинарта хабаадагшад хүдөө ажахын шухала асуудалнуудаар мэргэжэлтэдэй хэдэн лекцинүүдые шагнаа.

Хүдөөдэ партийно-политическэ, ниитэ-культурна болон эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха, ажахын асуудалнуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг, түргэнөөр шиидхэдэг болохо, мүн хүсэ ба зөөри багаар гаргашалжа, хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болохо талаар партиин айкомууд юу хэжэ, ямар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байнаб гэжэ семинарта хабаадагшад хөөрэлдөө.

Зунай үедэ үнеэдһээ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ талаар партиин Прибайкальска айкомой ямар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байһан тухай айкомой секретарь нүхэр Г. П. Перевалов хөөрэбэ. Тус айком малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие һайнаар хүтэлбэрилхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэһэн байна. Эндэ гүүртэнүүд, фермэнүүд, һаалишад хоорондоо мүрысэнэ. Мүрысөөндэ түрүүлһэн һаалишадта мүнгэн шан барюулагдана. Аймагай газетын редакци һү һаалгын ябаса тухай табан хоног бүхэндэ «Молни» гаргажа байдаг. Мүрысөөнэй дүнгүүдые харуулха хэрэгтэ кино үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Эндэ хирэ хирэ болоод лэ кино-газетэ гаргагдана. Түрүүшүүлэй портредүүд зурагдаад, аймагай центрын үйлсэнүүдээр хадаганхай.

Партиин Тарбагатайн айкомой секретарь нүхэр И. Д. Черняков аймаг дотор хүдөө ажахын продукци абалгада ажалай гаргашые хороохо, продукциин үнэ сэнгые бага болгохо тушаа хэглэжэ байһан хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие партиин Городской, Хэжэнгын, Яруунын айкомуудай яажа хүтэлбэрилдэг, энэ хүдэлмэри ябуулхадаа ямар арга формо хэрэглэдэг тухай эдэ айкомуудай секретарьнууд нүхэд С. С. Бадмацыренов, А. А. Балханов, Ч. Д. Доржиев гэгшэд семинар дээрэ хөөрэбэ.

КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр О. Ш. Шадаров «Партийна эхин организацинууд болон партгруппануудые хүтэлбэрилгэ тухай» гэһэн асуудалаар аймагай парторганизациин хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хэлэбэ. Мүн энэ асуудалаар партиин Кабанскын айкомой секретарь нүхэр И. Н. Мирошниченко, партиин Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр П. Г. Ножкин үгэ хэлээ.

Колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилхы кадрнуудай экономическа һуралсал яажа эмхидхэдэг тухайгаа партиин Кударын айкомой секретарь нүхэр Н. В. Федоров һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Хонидой нооһо шанар һайнтайгаар хайшалха

Кяхтын аймагай колхозууд хони үсхэбэрилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ һүүлэй жэлнүүдтэ анхарал ехээр табидаг болоо. Эндэхи колхозуудай олзо доходой ехэхэн хубинь хонин ажалһаа абтадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз хонин ажалһаа абтаһан продуктнуудые тушаажа, худалдажа 410 мянгаһаа дээшэ түхэригэй олзо доход нёдондо жэлдэ оруулаа. Тэрэнь колхозой бүхы олзо доходой 40,5 процентнь болоно. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хонин ажалһаа хахад миллионһоо үлүү түхэригэй олзо доход оруулһан байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Кяхтын МТС-эй хоёр электроагрегат хүдэлмэрилнэ. Эндэхи нэгэ агрегадтань бригадираар залуу механизатор В. Урусов ажалладаг юм. Тэрэнэй агрегадта шадабаритай хүнүүд хүдэлдэг. Тэндэ хайшалагдаһан нооһые шанарайнь талаар ОТФ-е даагша нүхэр Ибрагимов ехэ шадабаритайгаар илгана, мүн залуу колхозница нүхэр Тимофеева нооһоной тоо бүридхэлые наринаар хэдэг.

Энэ агрегадай олонхи хайшалагшадынь дүй дүршэл ехэтэй, урда жэлнүүдтэ хүдэлһэн хүнүүд байха юм. Тэдэнэр нооһые доогуур, жэгдэхэнээр хайшалдаг. Эдэнэр хониной бэеын ута руу машинка ябуулдаг гэхэ гү, али хониной арһанай нугалаае хүндэлөөшэнь хайшалдаг. Тиигээгүй һаа, хониной арһанай нугалаа машинкын шүдэнэй хоорондуур орожо, нооһые жэгдэ бэшээр хайшалха гү, үгышье һаа арһыень шулгалжархидаг юм. Иигэжэ хонидой нооһо хайшалхадаа хайшашан зүүн гараараа машинкынгаа хойноһоо хониной арһые барижа, нэгэ бага гэдэргэнь татаад, хайшаяа ябуулдаг байна. Юундэ тиигдэнэб гэхэдэ, хониной арһанай уршалаа жэгдэлэгдэжэ үгэхэ байна бшуу. Хонидой нооһо хайшалхадаа машинкаяа нэгэ бага урагшань дүхылгэн, һамтай шүдэнүүдые арһандань. няажа, урагшань жэгдэ намдууханаар ябуулха хэрэгтэй. Иигэжэ хүдэлмэрилхэдэ хүнгэншье, хонидой нооһон нэгэ жэгдэ утааршье хайшалагдадаг байна.

Нүхэр Урусовай даажа байдаг агрегадай хайшашадай хэрэглэдэг түрүү арга хадаа имагтал үдэртөө 30—40 хонидой нооһо хайшалха бэшэ, мүн гүрэндэ һайн шанартай нооһо эльгээхэ арга олгоно. Хайшашан Л. Русанова һаянайл электромеханическа хайша барижа байгаа юм. Теэд тэрэ хэдэхэн үдэр соо хонидой нооһые шадамараар хайшалдаг болоо.

Мүн тэрэшэлэн Калининай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хайшашан А. Попова иимэ арга хэрэглэдэг байна. Нүхэр Попова хонидой нооһо хайшалха түрүү аргануудые хэрэглэжэ, үдэрэйнгөө даалгабарие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Тэрэ үдэр соо нормын ёһоор 66 килограмм нооһо хайшалхын орондо 100 гаран килограмм хайшална. Шадамар бэрхэ хайшашанай гараар хайшалагдаһан нооһон хододоо нэгэдэхи—хоёрдохи класаар тушаагдажа байдаг. Эрхим хайшашан хэһэн ажалдаа һайн түлөөһэ абана. Жэшээлхэдэ, июниин 13-най үдэр тэрэ 40 хони хайшалжа 102,6 килограмм нооһо абаад, тэрэнэйнгээ түлөө 36 түхэриг 20 мүнгэ абаа. Тэрээнһээ гадна, хонидой нооһые бутаруулжа. хиргантүйгөөр, нэгэ жэгдэ утаар хайшалһанайнь, хонидой арһые шархатуулаагүй байһанайнь түлөө тэрээндэ 18 түхэриг шан үгтөө.

Теэд Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта хонидой нооһые түргэнөөр, шанар һайнтайгаар хайшалжа байһан агрегадуудай бии байбашье, бүхыдөө аймаг дотор энэ шухала хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябажа байна. Мүн тэрэ Русановай хүдэлмэрилдэг Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Гомбо Бадеевай даажа байдаг электрохайшалалгын агрегат бии юм. Теэд тэрэ агрегат дүршэлтэй хайшалагшадаар бүридүүлэгдээгүй. Энэ ушарһаа агрегадта ажалай бүтээсэ тон бага. Үдэр соо 12 хайшатай агрегадаар оройдоол 120—130 хониной нооһон хайшалагдана. Тэрэ саанаа хонидой нооһон муугаар, дээгүүр хайшалагдадаг юм. Нооһоной шанар шалгажа, илгажа байһан газарта нэтэ жэгдэ нооһон абаашагдадаггүй, харин бутархайгаар, хэһэг хэһэгээр асарагдадаг. Юуб гэхэдэ, хайша баригшад хонидой нооһо хайшалалгын зоотехническэ заабаринуудые сахидаггүй байна. Хонидой нооһо хайшалжа байһан газарта хайшан гээ һаа электрохайшалалгын агрегадые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ, хайшан гээ һаа ехэ нооһо хайшалха тухай заабаринуудта хүнүүд һургагданагүй. Дүршэл багатай хүнүүдэй хүдэлжэ байгаашье һаань, агрегадай начальник нүхэр Бадеев хайшануудыень хурса байлгаха тухай һанаагаа зобоногүй. Электрохайшануудые хурсадажа байха ёһотой Даба Чимбеев хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандана. Эдэ бүгэдэһөө боложо агрегадта хонидой нооһон шанар муутайгаар, удаанаар хайшалагдана.

Хонидой нооһые дээгүүр хайшалхада ехэ нооһон абтангүй үлэшэдэг байха юм. Гадна, нооһоной шанар доошолжо, колхозой олзо доходто ехэхэн хоролто болодог байна. Нооһоной шанар шалгажа байһан хүнтэйнь хөөрэлдэхэдэ иигэжэ хэлэбэ:

— Манай дүршэл ехэтэй хайшалагша Санжиевагай хайшалһан нооһон 6,5—7,0 сантиметр утатай байдаг, харин һая хайшалжа байһан хүнүүдэйхи 3,5—5 сантиметр байдаг юм.

Хонидойнгоо нооһые үдхэнөөр, утаар ургуулхын тулада бүхэли жэл соо хонишодой хэды ехэ оролдолго гаргаһыень мэдэжэ байгаад, Бадеевэй агрегадайхид хүдэлмэридөө юундэ иимэ голодоһо гарганаб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй. Хонидой нооһо хайшалалгын халуун хүдэлмэринүүдэй эхилхын урда тээ тэдэнэр электромеханическа агрегадуудые дүршэлтэй хүнүүдээр бүридхөөгүй байна. Теэд мүнөөшье нооһоной ямараар хайшалагдажа байһание шалганагүй, үнэ сэн ехэтэй нооһые гутаажа байһан ябадалтай шанга тэмсэл ябуулнагүй.

Гадна, Кяхтын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, директор нүхэр Нимаев, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгые эрхилдэг механик нүхэр Кутищев гэгшэд МТС-эй машинно-тракторна мастерской сооһоо хүсэд бүридхэгдөөгүй, заһагдаагүй агрегат түлхижэрхёод лэ, һанаагаа амаршоо. Тэрэ агрегадай хайшануудые хурсадахын тулада энэ хүдэлмэритэй танил бэшэ механизаторые эльгээгээ. МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд хонидой нооһо хайшалжа байһан хүнүүдтэй хөөрэлдэдэггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Колхозуудаар ябадаг һаа, тэдэнэр колхозниигууд һаа нилээд юумэ дуулаха, агрегадуудайнгаа ямараар хүдэлжэ байһые хараха байгаа.

Нүхэр Бадеевэй даажа байдаг агрегадай гэшүүд хэһэн ажалайнгаа түлөө ямар түлөөһэ абаха тухайгаашье мэдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, хонидой нооһо хайшалһанай түлөө түлөөһэ үгэхэ гуримтай тэдэние хэншье танилсуулаагүй байна.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд дээрэһээ МТС-эй харьяата колхозуудта хонидой нооһо хайшалалга удааржа байна. Июниин 20-до Кяхтын МТС-эй харьяата колхозуудта 15 мянган хонидой 6000-ниинь хайшалагдаад лэ байба. Погранична МТС-эй харьяата колхозуудта энэ хүдэлмэри мүн лэ удаарна. Олохон колхозуудта хонидой нооһон гараар хайшалагдажа үргэлжэлһөөр. Тиигэжэ Погранична МТС-эй харьяата колхозуудта хайшалагдаһан 6000 гаран хонидой хахадһаа тээ олонхинь электромеханическа аргаар хайшалагдаһан байна. **И. Абзаев.**

Һарын дүүрэхэдэ Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэдэ нилээд шуулатай, хүлгөөтэй боложо, үнгэрэгшэ һара соо үнеэн бүриһөө хэды литр һүн һаагдааб, хэн һаалишан мүрысөөндэ илажа гарааб гэжэ элирүүлэгдэдэг юм. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ 8 һарын дүнгүүдээр даажа байһан нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 600 литр һү һааһан комсомолка Пелагея Изюрьева мүрысөөндэ бэшэнээ ахижа гараа һэн. Үглөө, нүгөөдэрһөө саанатангүй эндэ 9 һарын дүн гаргагдахань. Хэниинь илагшааб?

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөндэ түрүүлһэн һаалишан Пелагея Изюрьева.

Ф. Сорокиной фото ба текст.

Ряд хоорондын элдүүрилгэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Һүүлэй үдэрнүүдтэ Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозуудта кукурузын ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ эхилбэ. Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой Баян гэжэ газарта 110 гектар кукурузын поли дээрэ утаашань ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдээ. Мүн нүхэр Меньжиковэй хүтэлбэрилдэг, колхозой комплексно бригадын полинууд дээрэ ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ байна. Мүнөө энэ бригадын Булаг гэжэ газарта 70 гаран гектар дээрэ мүн лэ нэгэ тээшэнь элдүүрилгэ хэгдээ. Һаяар эндэ кукурузын полинууд хүндэлөөшөө элдүүрилэгдэжэ захалхань.

Кукуруза ургуулгаар нилээд дүй дүршэлтэй болоһон Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын 50 гектар дээрэ утааша, хүндэлөөшөө культиватораар ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдээ. Мүн тэрэшэлэн энэ хүдэлмэри Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эхилээд байна. Энэ колхоздо кукуруза илангаяа һайнаар ургажа байнхай.

Байгша ондо орооһото ба тэжээлэй энэ үнэтэ культурын баян ургаса ургуулха гэжэ шиидэһэн колхозниигууд болон механизаторнууд мүнөө зундаа кукурузынгаа полинууд дээрэ ряд хоорондын элдүүрилгэ хэдэн дахин хэжэ, газарайнь хүрьһые сэбэрхэн, зөөлэхэн байлгаха юм.

Н. Цыбенов.

Хориин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цыбикмит Холхоновада

Хүндэтэ нүхэр Цыбикмит! Би тантай нюураараа уулзажа танилсаашьегүй һаа, «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоһон дүрыетнай хараһан, мүн туйлаһан амжалта тухайтнай тэндэ уншаһан байнаб. Та ажахын энэ жэлэй 8 һара соо үнеэн бүриһөө 1255 литр һү һаагаад байнат. Тиин мүнөө үнеэн бүриһөө үдэртөө хахад пүүд һү һаадаг болоо гэжэ Тан тухай бэшэнэ.

Һаяхан Танай энэ амжалта тухай газетэдэ уншаад манай гүүртын һаалишад ехэ баясажа, Танние амаршалхые хүсэһэн, мүн «Бурят-Монголой үнэн» газетээр дамжуулан дүй дүршэлөө хөөрэжэ үгэхыетнай гуйха гэжэ шиидэһэн байнабди. Тиигээд Танда энэ бэшэг бэшэхые намда даалгаба.

Манай эндэхи һаалишад Танай хүдэлмэрие юундэ иитэрээ һонирхооб гэхэдэ, Танда орходоо бага һү һаана. Тиимэһээ Танһаа жэшээ абахые, ажалайтнай дүршэл шудалхые хүсэнэбди. Та даруу зантай хүн хадаа «юундэ заатагүй минии дүй дүршэл шудалхые хүсэбэт, намһаа ехэшье һү һаадаг һаалишад яһала олон ха юм» гэжэ һанажа магадта. Тэрэ ушарта бидэ иигэжэ хэлэхэбди.

— Хори Хэжэнгэ хоёрной зэргэлһэн хүршэ аймагууд гээшэ. Манай колхозууд тон адли эрхэ байдалтай. Сабшалан болон бэлшээринүүдэйнь үбһэ ногооной шэмэ, сагай уларилай байдал тон адли. Тэрэ тоодо манайшье колхоз Танай колхоз хоёр адли арга боломжотой. Теэд бидэнэрэй-һаалишадай хүдэлмэриин дүнгүүд тад ондоо. Та бидэ хоёрой ажалые абаадшье үзэебди. Ажахын энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө Танай 1255 литр һү һаагаад байхада, харин би үнеэн бүриһөө оройдоол 600 шахуу литр һү һаагаад байнаб. Зүгөөр, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо хоёр хахад дахин ехэ һү һаагааб. Ушарынь хадаа мүнөө жэлдэ тугалнуудаа эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада түрүүшынхеэ түлжүүлээб. Үбһэ тэжээл дутамаг байжа, үбэлжэлгые ехэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэргөөбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхоз 170 гектарта кукуруза тариһан байгаа. Тиигэжэ ургасаарнь силос дарагдаа һэн. Үнеэд энэ тэжээл эдихэдээ ехэ һүтэй болоһон байгаа. Тиигэжэ манай колхоз энэ жэлдэ КПСС-эй айкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаа һэн.

Дээрэ бэшэгдэһэн тоонууд дээрэһээ харахада, Та бидэ хоёрой хүдэлмэриин дүнгүүд тад ондоо байна бшуу даа. Тиигээд байхада һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ би манай колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ямараар хандадаг тухайнь, бидэнэр-һаалишадта ямар туһа хүргэдэг тухайнь хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай хүтэлбэрилэгшэд малшадай культурна эрилтэнүүдые хүсэд ханганагүй гэжэ хэлэхэ байнаб. Малшадай үдэр эндэмнай болодоггүй. Культбаза, улаан булан байхагүй. Тиимэһээ сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэбди.

Хүдэлмэри дээрэ абажа үзэхэ болоо һаа, нэгэ тон ехэ дутагдалнай юуб гэхэдэ, үнеэдые адуулха адуулгашанай үгы дээрэһээ һаалишад өөһэдөө малаа адуулдаг. Тиимэһээ үнеэднай һүниндөө бэлшэдэггүй. Хэрбээ тусгаар мал адуулгашадтай байгаад, үнеэдээ һүниндөө бэлшээдэг байгаа һаа, бидэнэр нилээд ехэ һү һааха байгаабди.

Саашадаа правленимнай манда мал адуулгашадые үгэхэ бээзэ гэжэ найдагдана. Өөр дээрээ абажа хэлэхэ болоо һаа, би ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һааха уялга абанхайб. Энэ уялгаяа дүүргэхэл байхаб.

Танай дүй дүршэл халан абахые ехээр хүсэнэб. Мүн манай гүүртын бүхы һаалишад Танай ажалые һонирхоно. Тиимэһээ яагаад ехэ һү һаадаг тухайгаа, малаа яажа харууһалдаг, литр һүнэй өөрынь үнэ сэнгэй хэдытэ болодогые «Бурят-Монголой үнэн» газетээр дамжуулан намда бэшэхыетнай гуйнаб. Мүн колхозойнгоо правлениин, партийна организациин зүгһөө ямар туһа абадаг тухайгаа, танайда социалистическэ мүрысөөнэй ямараар эмхидхэгдэдэг тухай бэшэбэлтнай һайн байгаа.

Харюу абабал бидэ ехэ баясахабди.

Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой МТФ-гэй һаалишадай зүгһөө Танда мэндые хүргэгшэ һаалишан

Балма ГЫМПЫЛОВА.

Булагай гүүртэ.

Ажахын тоосоондо оробо

ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын цех эдэ үдэрнүүдтэ ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлжэ байна. Илангаяа ажахын тоосоондо оруулагдаһан тус цехын түрүү участогууд һайн жэшээ харуулна. Эдэ түрүү участогуудай һайнаар хүдэлмэрилһэнһөө шэрэм шудхалгын цех байгша оной таба һарын туршада түсэбһөө гадуур 790 тонно шудхалаа гаргаа. Цех энэ үе соо караалагдаһан түсэбһөө гадуур 200 мянган түхэригэй мүнгэ алмаа. Участогуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ ажахын тоосоондо оруулагдаһан 8-дахи, 2-дохи участогууд түрүүлэн ябана. Эдэ участогуудай шудхалаашад болон хэбшэд үдэр бүри даалгабаряа 170—200 процент дүүргэнэ.

Шэрэм шудхагшадай коллектив «Түмэрзамшадай үдэрые» эрхим амжалтаар угтахын зорилгоор завод соогоо хамагһаа түрүүлэн ажалай вахтада жагсаа. Шэрэм шудхагшад «Түмэрзамшадай үдэрэй» хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаха зуураа, 7 һарынгаа даалгабарие июлиин 25-да дүүргэхэ, июнь—июль һарануудта уралан нарижуулгын 6 дурадхал оруулха, 8 хэбшэдые ажалай түрүүшүүлэй дүршэлдэ һургаха гэжэ шиидээ.

Цехын коллектив абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын зорилгоор хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые хараална.

Б. Степанов.

Редакцида ерэһэн бэшэг

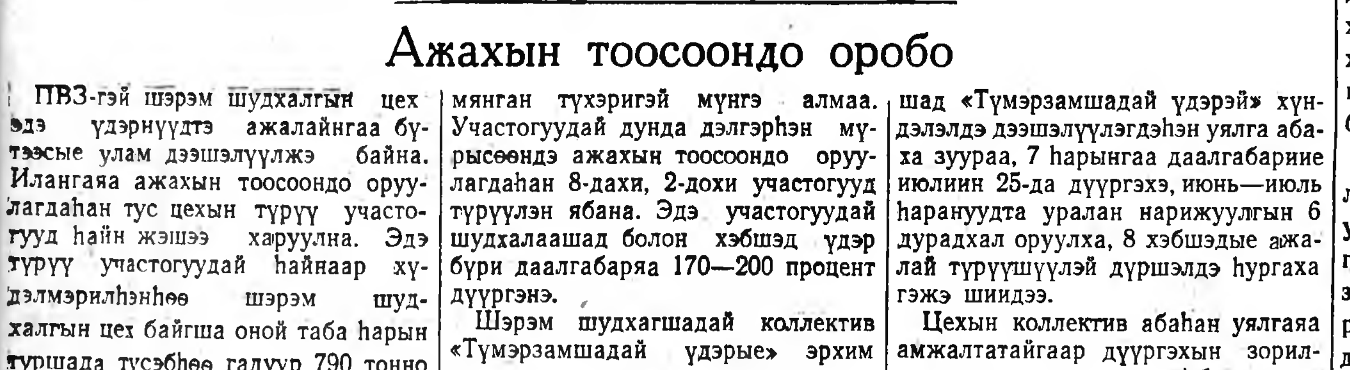
Ажалшад культурнаар амархые хүсэнэ

Зүүн-Сибириин түмэр замай Танхой станцида хоёр мянга үлүүтэй хүн зон ажаһууна. Тэдэнэй олонхинь түмэр замай хүдэлмэришэд юм. Мүн тэндэ Танхой гэжэ пристаниин хүдэлмэрилэгшэдшье олон.

Тэдэнэр энэ жэлэй март һара хүрэтэр сүлөөтэй сагаа Танхой станциин. клубта үнгэргэдэг, кино, зүжэг, концерт харадаг, танца наададаг һэн. Март һарада эндэхи клубые заһабарилхын тула саг зуура хааһан байгаа.

Теэд тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэрөө заһабарилагдаагүй байһаар. Заһабарилгада хэрэгтэй зүйлнүүдшье хүсэд бэлдэгдээгүй. Энээн тухай Танхой станциин ажалшад Зүүн-Сибириин түмэр замай Управлениин хүтэлбэрилэгшэдтэ хэдэ дахин хандаһан байна. Гэбэшье, зохихо хэмжээн абтанагүй.

А. Владимиров.

Мал адуулагша Дорофей Иванов

Хэдэхэн жэлэй саада тээ Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ һаалишад үнеэдээ дуратай сагтаа бэлшээридэ гаргаад, дурагүйдөө хаагаад байдаг, өөһэдэйнь хэлэдэгээр «һаахадаашье һаажа, үгыдөөшье үгы» байһан юм.

Ниитын малай тоо толгой олошоруулхатаяа хамта ашаг шэмыень эрид түргэнөөр дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанай һүүлдэ энэ колхозой гэшүүд артелиингээ ажахын саашадаа хүгжэхэ харгы замууд тухай хөөрэлдэхэ зуураа, малажалда онсо анхаралаа хандуулһан байна.

Малажалай дутагдалнуудые дары түргэн усадхажа, гүүртэнүүд болон отаранuудые дүй дүршэлтэй малшадаар бүридхэхэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганuудые бэелүүлхэ, ажахынгаа энэ һалбарида науkын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэдэг болохо гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа.

Тэрэ шиидхэбэриин ёһоор, уданаа таряанажалда хүдэлмэрилжэ байһан Дорофей Анфиногенович Иванов һаалиин гүүртэдэ мал адуулхаар эльгээгдэһэн байха юм. Колхозой правлени Дорофей Анфиногеновичые юундэ мал дээрэ эльгээхэ тэжэ шиидэһэн байгааб гэхэдэ, тэрэ багаһаа хойшо мал харууһалжа, адуулжа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон хүн байгаа. Теэд энэ нүхэр ямаршье ажалда ябахадаа хододоо жэшээ харуулдаг, найдамтай колхозник юм.

Дорофей Анфиногенович фермэдэ ерэн есүүгаа һаалишадтай, малшадтай хөөрэлдэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһан байна. Малай харууһалга эдеэлүүлгын муу, һаалишадай ажалай журамай һула байһание гайхажа барамаар бэшэ байба. Теэд тэдэнэй хүдэлмэрие хэншье шалгадаггүй, үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлжэ, һайнаар һаажа, һү ехээр абахын түлөө тэдээнһээ хэншье эрилтэ хэдэггүй байһаниинь ехэ гэмшэлтэй байгаа һэн. Нүхэр Иванов колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй, һаалишадтай хөөрэлдэжэ, хамагай түрүүндэ, малай харууһа, эдеэлүүлгые эрид һайжаруулха тухай шиидхэбэри гаргуулһан байгаа. Тиигээд тэрэ гүүртэдэ намар оройхон болоһон хойно ерэһэн тула малаа бэлшээридэ гаргахынгаа хажуугаар һаалишадтайгаа хамта үбһэ болон бусад тэжээл уридшалан бэлэдхэлсэдэг, буйлуулалсадаг байһан юм. Тэрэ жэлдэ фермэдэ тугалнуудые эхэһээн һалгаан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ арга хэрэглэгдэһэн байна. Үнеэдтэ үбһэ тэжээлынь уридшалан һайнаар бэлэдхэгдэжэ, амтаруулагдаад үгтэдэг болоһон юм. Тиигэжэ үбэлэй һаранууд соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 400 шахуу литр һүн һаагдаһан байгаа. Түрүүшынгээ энэ амжалтаар зоригжоһон һаалишад оролдосотой адуулгашантайгаа хамта зунай бэлшээриин үедэ хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа, бүри ехэ һү һааха зорилго урдаа табиһан байха юм.

Зунай бэлшээриин үедэ үнеэдээ бүхэли сүүдхэ соо, үдэр һүнигүй адуулжа байхаб гэжэ Дорофей Анфиногенович һаалишадаа найдуулаа һэн. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ зунай бэлшээриин үедэ үнеэд үглөө үдэшын һэрюундэ, мүн һүниндөө бэлшээгдэдэг боложо, урданайхида ороходоо һураггүй ехэ һүн һаагдаһан байна. Зун, намарай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 600-гаад литр һүн һаагдаһан байгаа.

Тиин түрүү мал адуулагша колхозой правлениин, партийна организациин этигэл найдабарие харюулжа шадаа. Тэрэнэй хүдэлмэрилдэг фермэдэ һү һаалга хоёр дахинаар дээшэлжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 800 литр һү һааха түсэбтэй байһан аад, 985 литр һаагдаһан байна.

Нүхэр Иванов хайшан гээ һаа, үнеэдые һайнаар садхааха бииб гэжэ хододоо оролдожо ябадаг. Зундаа һэрюун байхадал һайнаар эдеэлдэг байһан хадань тэрэ үнеэдые үглөө үдэшэндөө, илангаяа һүниндөө садатарнь эдеэлүүлхые оролдодог байна. Шанга наранай болоолгүй һаа, тэрэ үнеэдээ мүн үдэр дүүрэн бэлшээдэг юм. Фермэдэ үнеэд үдэшын 6 часта һаалгаад, бэлшээридэ гаража, һүниин 2 час болотор эдеэлнэ. Тиигээд тэдэнэр байрадаа асаргдаад, 2 час тухай амаруулагдажа, хибэдһээ хибээд һаалгадаг. Үглөөнэй харанхы бүрэнхыгөөр һаалгаһан үнеэд бэлшээридэ гаража, үдэрэй халуун болотор садатараа бэлшэдэг байна. Зунай сагта үнеэдые саг сагтань уһалжа байха хэрэгтэ адуулгашан анхаралаа ехээр табидаг. Юундэб гэхэдэ, халуудажа ябаһан үнеэе уһалжархихада һэрюусэжэ, удаахан саг соо бэлшэдэг байха юм. Теэд ундаа харюулагдажа ябаһан мал һайнаар эдеэлдэг, һайнаар һү ородог байһаниинь мэдээжэ. Зундаа тэрэ үнеэдээ үдэртөө 4—5 дахин уһалжа ябадаг.

Бэлшээриин газараар багашье һаа, нүхэр Иванов фермынгээ үнеэдые шадамараар адуулдаг байна. Тэрэ бэлшээриингээ газарые хэдэн үдэрөөр һэлгэжэ байхаяа оролдодог. Зарим бэлшээринүүдтэ хэдэн үдэр соо үнеэдээ абаашангүй, ногооень ургуулдаг байна.

— Бэлшээриин газарнуудые һэлгэжэ, мал адуулха арга хэрэглэхэдэ аргагүй һайн. Нэгэ бэлшээри дээрэ хэдэн үдэр соо үнеэдые адуулаад, 4—5 хоног соо амаруулхада ногоониинь һэргэшэһэн байдаг. Газараар элбэг байгаа һаа, бэлшээрэе 5—6 хэһэг болгожо хубаагаад, малаа ээлжэлүүлэн адуулжа байгаа хада, үнеэд ходоо һайн ногоондо бэлшэжэ ябаха. Теэд манайда бэлшээримнай дутана,—гэжэ нүхэр Иванов хөөрэнэ.

Һүниин адуулга эмхидхэхэдэ үнеэд һоно боргооһондо зобонгүйгөөр, халуудангүйгөөр, һайнаар эдеэлдэг байбашье, адуулгашанда нилээд бэрхэтэй юм. Һүниин адуулгада гараһан хүн малһаан нэгэтэшье таһарангүй, нарнаар хаража ябаха ёһотой. Дорофей Анфиногенович туһалагша нүхэрөө үдэрынь ябуулаад, өөрөө һүниндөө үнеэдые адуулдаг.

Үнеэдые һүниндөө адуулхадаа тэдэниие хирэ-хирэ болоод лэ хэбтүүлжэ, амаруулжа байха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, үнеэн хэбтэжэ, амаржа байха үедөөл хибэдһээ хибэжэ, эдиһэн юумэеэ болбосоруулжа байдаг бшуу.

Мүнөө энэ фермынхид зуһаландаа буугаад, һү һаалгаяа үдэр ерэхэ бүри дээшэлүүлжэ байна. Һүүлэй үедэ фермэдэ үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ хахад пүүд, заримдаа үшөөшье дээшэ һүн һаагдадаг болоо. Зарим түрүү һаалишад, жэшээлхэдэ, Евдокия Матвеева даажа байһан үнеэн бүриһөө үдэртөө дунда зэргээр арба гаран литр һү һаана.

Үбэлдөө үнеэдээ уяанда байлган, тусхай нормын ёһоор эдеэлүүлһэнэй, мүнөө хабартаа, зунай эхеэр һайнаар адуулһанай ашаар фермынхид ажахын жэлэй эхинһээ хойшо 9 һара шахуу саг соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1100 гаран литр һү һаагаад байна. Зарим түрүү һаалишад, жэшээлхэдэ, Евдокия Матвеева энэ үе соо даажа байһан үнеэн бүриһөө 1300 гаран литр һү һаагаа. Мүн һаалишад Анфиса Кузнецова, Надежда Братенькова гэгшэд тус тустаа үнеэн бүриһөө 1200 гаран литр һү һаанхай.

Урдань эндэ үнеэд үдэртөө гурба дахин һаагдадаг байһан аад, мүнөө хоёр дахин һаагдадаг болоо.

— Үлүү хүдэлмэри хэдэг байгаабди. Байра бэлшээри хоёройнгоо хоорондо ябажа, бүхэли үдэрөө барадаг аад, үнеэднай мүнөө амаршоо, мүн һаалишаднайшье сүлөөтэй болоо. Үнеэдээ үдэртөө хоёр дахин һаадаг болоһоор һураггүй ехэ һү абадаг болообди,—гэжэ нүхэр Иванов хөөрэнэ.

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон фермын һаалишад болон малшад мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1600 литрһээ бага бэшэ һү һаахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри шангадана.

Һаалишадтай хамта абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада мүн Дорофей Анфиногенович шангаар тэмсэнэ. Тэрэ һүүлэй үедэ һаалишадта бүри шанга эрилтэ табидаг болоо. Үнеэд хэр һайнаар һаагданаб, һүн үлөөгдэнэгүй гү гэжэ тэрэ үдэр бүри шалгажа байдаг. Мүн һаалишадшье үнеэднай хэр һайнаар бэлшээгдэнэб гэжэ адуулгашадай хүдэлмэрие шалгажа байдаг юм. Иигэжэ тэдэнэр хоорондоо мүрысэн, бэе бэеынгээ хүдэлмэрие шалгалсажа байгаад, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Р. БУДАЕВ.

Совет... -ливанска Хэлсээн тухай ...хамтын мэдээсэл

СССР-эй Гадаадын министр Д. Т. Шепилов ...түүдэй Республикын правительствын ...лаар 1956 оной июниин ...хүрэтэр Ливанда байба. ...28 байха зуураа, Д. Т. Шепилов ...ска Республикын Президент ... Тушаалта Камиль Шамунтай у...жа, хани ёһоор хөөрэлдэһэн ба... Д. Т. Шепиловай Бейрудтэ бай... үедэ хэлсээн хэгдээ. Советскэ тал... хэлсээндэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов, СССР-һээ Ливанда байдаг посланник С. П. Киктев, СССР-эй МИД-эй Дутын ба Дунда Востогой оронуудай таһагые даагша Г. Т. Зайцев гэгшэд хабадаа. Ливанска талаһаа хэлсээндэ премьер-министр Абдаллах Яфи, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Селим Лахуд, Ливанай МИД-эй генеральна секретарь Фуад Аммун гэгшэд хабаадаһан байна.

Үнэн сэдьхэлэй, хани ёһоной оршон байдалда болоһон хэлсээнэй үедэ советскэ-ливанска харилсаанай асуудалнуудай талаар, мүн улсхоорондын шухала асуудалнуудай, тэрэ тоодо СССР ба Ливание һонирхуулжа байһан арабска оронуудта хабаатай асуудалнуудай талаар һанал бодолоо дэлгэрэнгүйгөөр, сэхэ руунь хэлсэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэлгэдэһэн асуудалнуудай талаар һанал бодолойнгоо адли байһание хоёр тала тэмдэглэһэн, тиихэдээ СССР Ливан хоёрой хани ёһоной харилсаанай үнинһөө хойшо оршон мандажа байһание хангалтатайгаар тэмдэглээд, хоёр ороной хани барисаае саашадань хүгжөөлгэ хоёр арадта аша туһатай байжа, эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болохо байна гэжэ мэдэрбэ.

СССР Ливан хоёрой хоорондо иимэ һайнаар оршожо байһан хани ёһоной харилсаае саашадань бэхижүүлэн хүгжөөхэ зорилгоор СССР-һээ Ливанда байдаг миссие Ливанһаа СССР-тэ байдаг миссие посольствонууд болгохо гэжэ хоёр тала үгэеэ ойлголсоо.

Советскэ Союз ба Ливанска республика хоёрой экономическа болон культурна харилсаан ажаллагые саашадань хүгжөөхэ хүсэлтэй байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

Советскэ Союз ба Ливанска Республика хоёрой хани ёһоной харилсаан ба ... Уставай ёһо гурим... ба ...ангса конференциин һайшаа... Советскэ ...Р ба Ливанай правитель... гуримһ... барихалга байһан ... үшөө ... гэжэ хоёр тала эб ... мэдэгдээ. Тэдэнэр ...рилсан ...лалай аша туһа ха... ...тиихэ ...лгые ... мүн тэрэ ... оролдо... сэгшэ бусад ...эб найрамдал ху... хадаа улсхоорондын ... ...нийтын эб найрамдал ба бүгэдэ... тайхала ...

СССР-эй Гадаадын ... министр Д. Т. Шепи... Верховно Соведэй Пре... шаниинь болоһон ... сал гатта Советскэ Союз... уряалые Ливанска Ре... Президент Камиль Шамун... эй Верховно Соведэй Прези... СССР-Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай нэһөө дамжуулан үгөө.

Президент Камиль Шамун уряалые хүлеэн абаад, тэрээнэй т...лөө К. Е. Ворошиловта, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ баясхалан хүргэһэн байна.

Президент И. Броз Тито Югославида бусажа ерэбэ

БЕЛГРАД, июниин 27. (ТАСС). ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито һамгантаяа, мүн Югославиин правительствын делегациин гэшүүд мүнөөдэр үдын урда Кикинда гэжэ Югославиин хилэ шадарай городто ерэбэ гэжэ Танюг агентство мэдээсэнэ.

Кикиндадэ олон зоной митинг болоо. Президент Тито Югославиин арадта Советскэ Союзай ба Румыниин арадуудһаа үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэбэ. Советскэ Союзда—Советскэ Союзай городууд болон тосхонуудта, хүдэлмэришэдэй, колхознигууд болон бусад зоной дунда—ябахадаа Югославиин арадуудта Советскэ Союзай арадуудай ямар һайнаар хандадагые хараабгэжэ Тито мэдүүлээ. Советскэ Союз дотор үүсхэн зохёохы угаа ехэ дэбжэлтын боложо байһые, социалистическэ общество доторхи үүргэеэ ойлгодог, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай түлөө, түрүү бүхы хүнүүдтэй хамта амгалан хүгжэлтын түлөө тэмсэл хэхээр бэлэн байдаг шэнэ хүнүүдые югославска делегаци хараа гэжэ президент Тито зааба.

Эб найрамдал сахихаяа иимэ ехээр хүсэдэг ябадалые Югославиһаа гадна, Советскэ Союзһаа, удаань Румыниһаа ондоо тээ хаанашье хараагүй гээшэ хабди гэжэ Тито хэлээ. Энэ хадаа тон ехэ хүсэн гээшэ. Советскэ Союз техническэ угаа ехэ дэбжэлтэ туйлахаһаа гадна, мүн советскэ обществын нягта жагсаалтай байха талааршье амжалта туйлаад байна. Мүнөө Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлжэ байгаа политикые советскэ хүнүүдэй угаа хангалтатайгаар һайшаан ажаглажа байһые хараабди. Мүнөө советскэ хүнүүд хүтэлбэриингөө улам дүба һайн болоһые мэдэрнэ гэжэ хабди. Энэнь бидэндэ угаа һайн ...уаа. Мүнөө үедэ советскэ арад ех... ёһо мэдэдэг, үнэхөөрөө угаа эти...эн мүн байна гэжэ бидэнэр галта...ди. Советскэ арад зол жаргалта...хим ерээдүй тээшэ бидэнтэй хамта ...шахаяа хүсэнэ.

Худалдаа наймаанай Хэлсээ баталха тухай советско-пакистанска хамтын мэдээсэл

1956 оной июниин 1-һээ 27 болотор Карачида СССР-эй Правительствын ба Пакистанай Правительствын түлөөлэгшэдэй хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн болоо. Үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршон байдалда болоһон энэ хэлсээнэй эсэстэ байгша оной июниин 27-до Худалдаа наймаанай Хэлсээ баталагдаа.

СССР-эй Правительствын түлөөлэлгөөр гадаадын худалдаа наймаанай Министрын орлогшо М. Р. Кузмин, Пакистанай Правительствын түлөөлэлгөөр худалдаа наймаанай Министрын орлогшо М. Караматулла гэгшэд Хэлсээндэ гараа табяа.

Тэрэ Хэлсээн адли эрхын ба бэе бэедээ ашагтай байлгын үндэһөөр хоёр оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаае хүгжөөхэ ябадал хараална. Хэлсээнэй условиин ёһоор хоёр оронууд юумэеэ наймаалалсаха ба худалдан абалсаха талаараа, мүн бусад асуудалнуудай талааршье бэе бэедээ һайн арга боломжо олгохо байна.

Хэлсээн мүн тэрэшэлэн тоосоо хэхэ гуримые хараална. Тэрэ гуримай ёһоор товар абаашажа наймаалха гү, али худалдажа абаха ябадалда хабаатай СССР-эй ба Пакистанай хоорондохи бүхы түлбэринүүд, мүн коммерческэ шэнжэтэй бусад түлбэринүүд Пакистанай мүнгөөр хэгдэхэ байна.

Пакистанһаа СССР-тэ абаашажа наймаалхаар хараалагдаһан товарнуудай тоодо джут ба джутаар хэһэн зүйлнүүд, хүбэн, нооһон, түүхэй арһан, элдэгдэһэн арһан, сай ба бусад товарнууд ороно.

СССР-һээ промышленна элдэб түхеэрэлгэнүүд, станогууд, багажа зэмсэг, тракторнууд болон хүдөө ажахын машинанууд, подшипнигууд, металлнууд, химическэ товарнууд, нефть ба нефтиин зүйлнүүд, модоор хэһэн зүйлнүүд ба бусад товарнууд Пакистанда абаашагдажа худалдагдаха гэжэ хараалагдана.

СССР-эй ба Пакистанай хоорондо худалдаа наймаанай иимэ Хэлсээн эгээн түрүүшынхеэ баталагдаа. Энэ Хэлсээн бэе бэетэеэ худалдаа наймаа бүри ехээр хэхэ арга боломжо советскэ худалдаа наймаанай организацинуудта ба Пакистанай энгэй үмсын фирмэнүүдтэ болон организацинуудта олгоно.

Хэлсээнтэй зохилдуулан бэелүүлэгдэдэг худалдаа наймаае хүнгэдхэхэ зорилгоор СССР-эй Правительство Пакистанда СССР-эй Худалдаа наймаанай Түлөөлэлгые һаяар бии болгохо, тэрэнь Карачида байха байна.

Москвада Иранай шахын ерээд байһан тухай иранска газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ

ТЕГЕРАН, июниин 27. (ТАСС). Москвада Иранай шахын ба тэрэнэй һамганай ерээд байһан тухай тодорхой тоосоонуудые «Кушеш», «Пейке Иран», «Мехре Иран», «Дад», «Ферман», «Атеш», «Седае Мардом», «Машле азади» гэһэн үглөөнэй газетэнүүд июниин 27-до нэгэдэхи хуудаһануудтаа толилоо.

Газетэнүүд Москвада шахын ерээд байһан тухайда түрүү бэшэгүүдые толилно. «Кушеш» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Советскэ Союзтай бидэнэй хани ёһоной харилсаан бэе бэеэ хүндэлэлгын үндэһэ һуури дээрэ хододоо тогтоогдодог байгаа... Советскэ Союзда Иранай шахиншахын ошоһон ябадал хүршэ хоёр оронуудай хоорондохи хани барисаае бүри бэхижүүлхэ, хоёр арадууд саашадаа энэ ошолгын үрэ дүнгүүдһээ аша туһада хүртэхэ бэзэ гэжэ найданабди».

«Мехре Иран» иигэжэ бэшэнэ: «Шахые Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй үнэн зүрхэнһөө угтаһан ябадал, хоёр оронуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаае бэхижүүлхэ гэжэ тэдэнэй үнэн зүрхэнһөө оролдоһон ябадал һайн тэмдэг болоно гэжэ һананабди».

Советскэ Союзда шахын ошолго, шахые, тэрэнэй һамганиие, Иранай ажал-ябуулагшадые Москвада хүндэтэйгөөр угталга, Москвагай аэродром дээрэ советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хани ёһоной һайн мэдүүлгэнүүд, маршал Ворошиловай хэһэн мэдүүлгэдэ шахын хэлэһэн харюугай үгэнүүд—эдэ бүгэдэ хадаа Иранай ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаае зүбшэн хэлсэхэ ба дахин хаража үзэхэ һайн арга боломжо олгоно»,—гэжэ «Седае Мардом» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

«Бакугай ба Москвагай аэродромууд дээрэ Советскэ Правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд, шахын хэлэһэн харюугай үгэнүүд юу харуулнаб гэбэл, энэ аяншалга хоёр оронуудай хоорондохи экономическа болон культурна харилсаануудые бэхижүүлгэдэ һанааашаһаа ехэ ашагтай туһатай байха байна гэжэ харуулна... Үнгэрөөшэ хоёр үдэр соо Иранай шахые Советскэ правительствын ба арад зоной угаа ехээр хүндэлһэн ябадал Иранай болон Советскэ Союзай хани барисаанай һэжэглэшэгүй, бата байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна... Политическэ бүлэгүүд энэ аяншалгые бусад аяншалгануудһаа үлэмжэ шухала удхашанартай гэжэ тоолоно, тиин хоёр арадуудай хоорондо һайн харилсаануудые тогтоолго хоёр оронуудта хоюуландань шухала хэрэгтэй байһаниинь лабтай».

МАРОККО БА ТУНИСЫЕ БИРМА МЭДЭРБЭ

РАНГУН, июниин 27. (ТАСС). Бирманскэ Союзай правительство Мароккые ба Тунисые бэеэ даан хай, бүрин эрхэтэ гүрэн гэжэ мэдэрбэ гэжэ, энэ тусхайта ёһоор сонсхогдобо.

ФНР... гэй Президент Иос... Броз Тито Бел...дта ерэбэ

БЕЛГРАД, ...юниин 27. (ТАСС). ФНРЮ-гэй пр...идент Иосип Броз Тито, Союзна гү...дхэхэ вечын Түрүүлэгшын орло... Эдварда Кардель, гадаадын х...үүдэй талаар гүрэнэй секретарь ...ча Попович, Союзна гүйсэдхэхэ ...ын гэшүүн Миялко Тодорович, Х...тиин Гүйсэдхэхэ вечын Түрүү...шэ Яков Блажевич ба Югослави... гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад м...өө үдэшэ Белградта бусажа ерэ...

Президент Иосип Броз Т...е ба тэрээнтэй суг ябалсаһан хүн...дые Югославиин Союзна арадай ску...иннын Түрүүлэгшэ Моша Пьяде, Со...на гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгш... орлогшонор Александр Ранкович, Святозар Вукманович, Родолюб Чолакович, Союзна гүйсэдхэхэ вечын ба Сербиин Гүйсэдхэхэ вечын гэшүүд, Союзна арадай скупщинын ба Сербиин Арадай скупщинын депутадууд, Югославска арадай армиин генералнууд ба бусад тусхайта хүнүүд вокзал дээрэ угтаа.

Вокзал шадархи «Ахадуугэй ба нэгэдэлэй» талмай дээрэ Югославиин столицын олон арбаад мянган хүн зон сугларба. Югославиин ажалша арадай социалистическэ союзай белградска районно комитедэй түрүүлэгшэ Джурица Йойкич гэгшэ митинг нээхэ зуураа; Президент Титые амжалтатай һайнаар ябажа ерэһэнтэйнь, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй һайн хэлсээнүүдые хэһэнтэйнь дашарамдуулан Белградай зоной үмэнэһөө амаршалба.

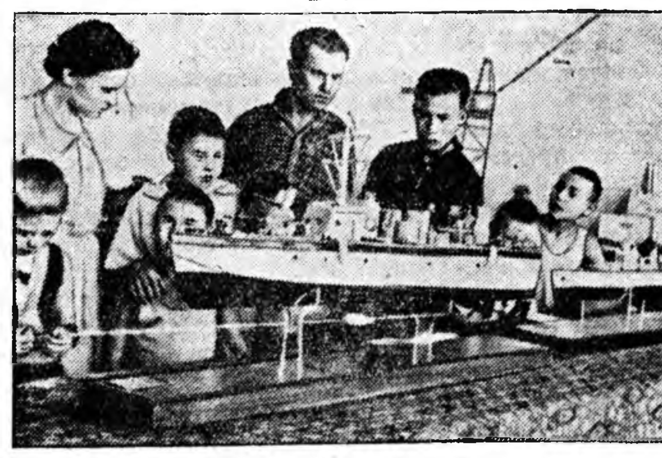
Иосип Броз Тито Москвада ошожо ерэһэнэйнгээ дүнгүүд тухай нэрьемэ альга ташалган доро үгэ хэлэбэ.

Өөрыень, югославска правительственна делегациин гэшүүдые һайнаар угтаһанайнь түлөө президент Тито Белградай зондо баяр баясхалан хүргэбэ.

Таанарта Советскэ Союзай арадуудай ба Румыниин арадай хүргэһэн үнэн зүрхэнэй халуун амаршалгые дамжуулнаб гэжэ Тито хэлэбэ. Бидэниие Советскэ Союз дотор ябаһан лэ газартамнай хаа хаанагүй тон һайнаар угтаа гэжэ хэлэхэ ёһотой байнаб. Бидэнэр Советскэ Союз дотор бүхы талаараа угаа ехэ дэбжэлтын боложо байһые хараабди. Бидэнэр томо томо фабрика, заводуудые, үргэн ехэ талаи дайдые хараабди. Зүгөөр хүнүүд, советскэ хүнүүд бидэниие эгээн ехээр һонирхуулаа. Тэдэнэр өөһэдынгөө үүргые ойлгоно, ушар ёһо мэдэжэ социализм байгуулна. Советскэ хүнүүд урагшаа угаа ехэ алхам хээд байна.

Тон һайн уулзалга тухай хэлэхэдээ бидэниие Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй хани ёһоор угтаһые мүн тэрэшэлэн хараадаа абанаб гэжэ нүхэр Тито мэдүүлбэ. Энээнэй ашаар хэлсээнүүд үнэн зүрхэнэй, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда болоо.

Үхибүүдэй техническэ выставкэ

Энэ һарын 24-һөө 30-най үдэр хүрэтэр хүдэлхөөр үхибүүдэй техническэ мэргэжэлые харуулха 3-дахи республиканска выставкэ нээгдэбэ. Выставкэ дээрэ һурагшадай зохёоһон, өөһэдынь бүтээһэн радиогой олон модельнүүд, модоор, түмэрөөр хэгдэһэн зүйлнүүд, зураһан зурагууд, элдэб фотонууд харагшадые ехэ һонирхуулна.

...Улан-Удэ городой 26-дахи һургуулиин байшан. Классуудай нэгэ үүдэн дээрэ «Электричество болон радиогой таһаг» гэһэн гаршаг хадаатай. Эндэ ороходо һурагшадай өөһэдынь хэһэн электрическэ, радиогой элдэб хэрэгсэлнүүд бии. Эдир технигүүдэй республиканска станциин электротехническэ кружогойхидой электричество болон радио һайнаар шудалаад, тэрэнээ зүбөөр хэрэглэжэ шададаг болоһые эндэхи экспонадууд гэршэлнэ. Эндэхи модельнүүд бултадаа шахуу электрын хүсөөр хүдэлгэгдэнэ. 3 фазна тогой генераторай саг үргэлжэ хүдэлжэ байһан модель ехэ һонирхолтой. Тэрэнэй дээрэ, хоёр хажуу тээнь электрын багахан улаан лампочкануудаар гэрэлтүүлэгдэһэн табан хушуута хоёр мүшэн ялалзана.

Хүдөө ажахын ба промышленна машинануудай таһаг илангаяа һонирхолтой. Эндэ орогшод электричествээр ябадаг түмэр харгытай, алхалдаг экскаваторай ба бусад модельнүүдэй хажууда удаан зогсоно. Эдэ модельнүүдые городой 65-дахи һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад хээ. Тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Крашневский эндэ ерэгшэдые түмэр харгын модельтэй танилсуулна.

— Энэ харгын модель хэхэдээ бидэнэр техникын шэнэ туйлалтануудые хэрэглэхэ гэжэ оролдообди. Һаяхан Слюдянка станциһаа Иркутск город ошохо түмэр замай харгы дээрэ автоблокировко хэрэглэгдэдэг болоо. Энээниие бидэнэр модельдээ хэхэбди. Автоблокировко хэрэглэһэнэй ашаар нэгэ станциһаа поездын хүрэхэ газартаа хүрөөдүйдэнь ондоо поездо тэрэ станциһаа гаргаха сигнал үгэдэггүй юм, — гэжэ нүхэр Крашневский хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, тэрэнэй электрын пробко дарахатайнь хамта багахан электровоз хуугайлһаар станциһаа гаража, түмэр харгыгаар туннель тээшэ ошоно. Электровозой ябаха замдань семафорой улаан, ногоон гал носоогдоно, хэрэгтэй сигнал үгтэнэ. Тиин ошохо газартаа хүрөөд, электровоз зогсоно.

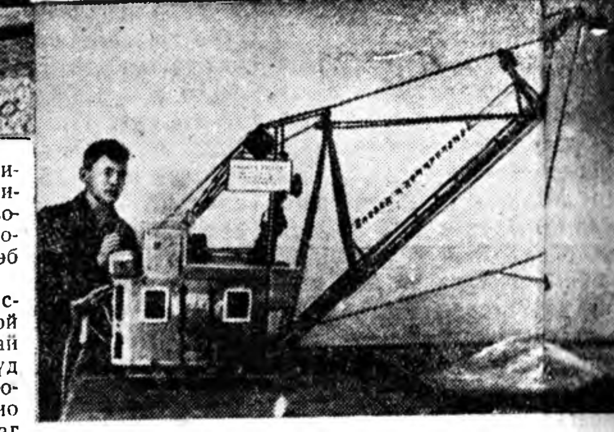
— Харыш, харыш, ямар һонирхолтой, ямар жаахан поезд бэ. Харал даа, өөрөө байшаба,—гэжэ байжа эндэ байһан үхибүүд хүхюутэйгээр хөөрэлдэнэ. Мүн выставкэдэ ерэһэн ехэшье хүнүүд тэрэниие һонирхон харана. Алхалдаг экскаваторай моделиие 65-дахи һургуулиин 9—10 классай һурагшад хэһэн байна. Экскаватор мүн лэ электрын хүсөөр хүдэлгэгдэнэ. Тэрэ элһэ удхажа, дээрэ үргөөд, ондоо тээ абаашажа хаяна. Экскаваторай дэргэдэ «Победа» гэжэ хүнгэн машинын модель табяатай. Тус машина экскаваторай хажууда тон багаар харагдана.

Мүн энэ таһаг соо бусадшье уран наряар хэгдэһэн модельнүүд олон. Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшад колхозой типовой һүнэй-товарна фермын модель харуулна. Горьтойхон талмай дээрэ үнеэдэй байра, электробүүдхэ, водонапорно башни, үбһэнэй хорой, һарабша, силосэй башни бии. Тэжээлэй кухниһаа үнеэдэй байрада тэжээл оруулха дүүжэн харгы хэгдэнхэй. Городой 66-дахи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Тугутова торфо нэгшээгдэмэл горшоогхонуудые хэдэг станок бүтээһэн байна.

Мүн веялкэ, дискэтэй тракторна борной, трак жаткын, тээрмын хүдэлжэ байһан ба бусад олон м...үүд бии.

Нэгэ таһалга соо самолёдуудай, пароходу... паровой котёлой ба бусад олон модельнүүд харуулаг... Тэдэнэр бултадаа шахуу электрын хүсөөр хүдэлгэгдэрэшэлэн модоор, түмэрөөр хэгдэһэн зүйлнүүд олон. ...ахи һургуулиин 6-дахи классай һурагша Толя Сумкдоор футбол хэжэ харуулаа. Ехэ һайнаар, гэльгэрээр һиилэжэ хэһэн шкатулка, бэхэ хэдэг прибор, пальто...енце үлгэхэ үлгэсэ, модо дархалалгада хэрэглэгдэхэб хэрэгсэлнүүд, этажеркэ, стол, стул, диван, нимгэрөөр хэгдэһэн элдэб зүйлнүүд олон бии.

Мүн энэ выставкэ дээрэ ашаанай машина...лагдана.

Энээниие эдир технигүүдэй республиканска ...ин автомото кружогой гэшүүд эбдэрһэн машинану...аягдаһан частьнуудые суглуулжа хэһэн байна. Машинатоинспекциин шалгалта гараһан тусхай номертой, техэ талааараа һайн сэгнэлтэтэй. Тэдэнэр машинаяа ө... жолоодожо, станцида хэрэгтэй ашаашье шэрэдэг ...ой.

Гадна, энэ выставкэ дээрэ уран гоёор ...юн зүйлнүүд, элдэб зурагууд, фотонууд, манай респ...ын ашагта малтамалнуудай, амитадай ба ургамал... амидардаг газарнуудые харуулһан картануудшье б...

***

Энэ выставкэ манай үхибүүдэй оюун бэлиг тодоор харуулна. Һургуулинуудта политехническэ сал нэбтэрүүлхэ гэжэ Коммунистическэ партиин XIздын табиһан зорилгонууд манай республикын ...һургуулинуудта амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһонхи һурагшад ажабайдал, хүдөө ажахы, промышлен...йлэдбэри мэдэхээр хүмүүжүүлэгдэнэ. Илангаяа го 65-дахи һургуулида политехническэ һуралсал һайнаа...үүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус һургуулиай хэһэн олон модельнүүд харагшадые ехэ һонирхуулясуулна.

Тиин нёдондо жэлэй сентябрь соо эмхидэн эдир технигүүдэй станци һурагшадые ажабайдахээр хүмүүжүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Мүнөө ...адиогой электричествын, модель хэлгын, дархалалгын ...сад кружогууд хүдэлнэ. Эдэ кружогуудта хамта ...д...00 гаран һурагшад хабаадалсана.

Үхибүүдэй техническэ мэргэжэлые харуулна выставкэ олон хүнүүдые ехэ һонирхуулаа. В...ын «һа...намжануудай дэбтэр» соо харагшадай олон һонирхоһон, үхибүүдэй бэлиг шадабаряар горхоһон үгэнүүд бэшэгдэнэ. Выставкэ хараһан хүн... ургажа ябаа залуу үетэнэй оюун бэлигээр, мэргэждабаряар омогорхон баясана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эдир технигүүдэй ...ликанска станциин һурагшад Анатолий Рамкевич, А... Кравцов, Александр Таньшин гэгшэдэй хэһэн өөбадаг пароходой модель. 2. Улан-Удын 65-дахи һург... 9—10 дахи классай һурагшадай физикын багша В...нгиленко гэгшын хүтэлбэри доро хэһэн алхалдаг экс...рай модель. Энэ модель ёһотой экскаватортал а...хүдэлжэ, шорой малтажа байна.

...Самова,
Е. Ринчин... фото.

Фото-зурагуудай выставкэ

Эдэ үдэрнүүдтэ Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын дэргэдэ нээгдэһэн фото-зурагуудай выставкые хүн зон олоороо һонирхон харана.

Эндэ хадагдаһан фото-зурагууд 1956 ондо эрхим һайн фото-зурагуудай конкурс соносхоһон «Бурят-Монгольская Правда» газетын редакцида эльгээгдэһэн байна. Тус ...выставкэдэ фото-зураг буулгадат 42 хү... хабаадажа, хэһэн хүдэлмэринүү... эльгээбэ.

Тэ... тоодо газетэнүүдэй фотокорре...ндентнүүд Веснина, Мантаев, ...окин, Моренец, Истомин, мүн фот...зурагуудые өөрынгөө дураар буул...гшад Шитиков, Денисов, Доржи..., Хайдуров, Аршинский, Бадеев ...а бусадай абаһан фото-зурагууд выставкэдэ табигдаба.

Тус выставкэ хадаа удха түгэлдэр ба зүбөөр абтаһан, техническэ талаараа һайнаар буулгагдаһан фото-зурагуудые жэшээ болгон харуулха, фото-искусствын эрхим туйлалтануудтай олониитые танилсуулха гэһэн зорилготой юм.

Эндэ эльгээһэн фото-зурагууд Бурят-Монголоймнай үзэсхэлэн һайхан байгаалиие, республикымнай эрхим ажалшад хүдэлмэришэдэй дүрэ-портредүүдые, мүн промышленностиин, хүдөө ажахын, культура искусствын хүгжэлтые харуулна.

Выставкын фото-зурагууд зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай амжалта, туйлалтануудые харуулна.

Н. Левский.

...АНАЙ АРТИСТНАР АГАДА

Бурят-Монголой г...эн... Ленинэй орденто оперо ба бал...эй театрын артистнар Агын нацио...льна округой тосхонууд, колхозу...аар гастрольдо ябажа байна.

Тэдэнэр композитор У. ...аджибековэй «Аршин-мал-алан» г...хэ хүгжэмтэ комеди бурят хэлэн дээрэ, мүн концерт харуулаа.

Артистнар хоёр һарын тур...ада гастрольдо ябаха зуураа колхозууд, МТС-үүдэй ба «Спокойный», «Арал-Иля» гэжэ руднигуудай ажалшадта 40 гаран зүжэг наада, концерт табиха юм. Тэрэшэлэн артистнар хүгжэм тухай лекци уншана. Һаяхан ородой агууехэ композитор П. Чайковский тухай лекци Агын һууринда уншагдаа.

Н. Маторин.

ШАТА...

РСФСР-эй ар...дай спартакиад... зорюулагдаһа...нир эхилхэн

Улан-Удэдэ июли...эгэнһээ РСФСР-эй арадуудай ...гакиадада зорюулагдаһан ш...р республиканска 22-дохи ...р эхилхэнь. Энэ турнирта хаба...ха бэрхэ шатаршадые эли...р олохын тула, аймагууд боло...одуудта шатарай мүрысөөнүү...эргэгдэһэн байгаа. Тиин БМ...эй түрүү һууриин түлөө болох...ысөөндэ республикын чемпи...атараар мастерта кандидат С, хүдөөгэй шатаршадай чем—Галданов, Улан-Удэ городо...ион һурагша Шадрин, шата...мастерта кандидат Ручкин, ша... түрү... разряднигууд Ива...нольников шатараар болоһон ш...ын турнирнүүдтэ түрүү һууры... эзэлэгшэд—Сампилов, Цв. Самарин, Мадаев, Пуртов, ...ев, Житомирский ба Улан-...болоһон хахад финальна мүр...э түрүү һуури эзэлэгшэд —В...в, Павлов, Макальский, То... гэгшэд хабаадалсаха юм.

...асильев.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

БАРИЛГА ҮРГЭНӨӨР ХЭГДЭНЭ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь гуша мянгатанай нэгэн нүхэр Дугарон) мүнөө жэлдэ культурно-ажаһуудалай, малай болон үйлэдбэриин байранууд олоор баригдажа байна. Энэ нэгэ жэлэй хугасаа соо колхоздо баригдаһан байранууд хадаа һүүлшын арбан жэл соо бодхоогдоһон барилгануудһаа холо олон юм. Жэшээлхэдэ. 250 хүнэй һуурнтай шэнэ клуб, 160 һурагшадай багтаха һургуулиин шэнэ байшан, электростанци, ехэ автогараж колхозойнь центр—Иснигэдэ баригдажа байна. Тиихэдэ хүдөө нютаг, малай гүүртэнүүдтэ малшадай һууха 7 шэнэ гэр, нэгэ баня, мүн 100 үнеэнэй, 90 тугалай, 500 хонинай нэгэ, нэгэ байранууд типовой түхэлөөр баригдажа байнхай.

Эдэ барилгануудые арба гаран хүнһөө бүридэһэн нүхэр Жамсуевай хүтэлбэрилдэг барилгын бригада хэнэ.

ҺААЛИШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Һаяхан аймагай центр—Сосново-Озёрскдо түрүү һаалишад, мал адуулагшадай зүблөөн болобо. Тус зүблөөндэ 70 гаран түрүү һаалишад, мал адуулагшад колхозуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта хабаадажа, Эгэтын ба Сосновско МТС-үүдэй директорнүүд Нагорный, Танхасаев гэгшэдэй «Һаалишад, мал адуулагшадай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд» гэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Элидхэл тушаа арба гаран хүн үгэ хэлээ. Тиигээд ажахын жэлэй дүүрэтэр абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ уряалһан хандалга баталан абаа. Удаань аймагай түрүү мал адуулгашад, һаалишадта аймгүйсэдкомой болон партиин айкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

ҺУРГУУЛИ БАРИГДАЖА БАЙНА

Энэ жэлдэ Эгэтын МТС-эй дэргэдэ дунда һургуулиин барилга эхилбэ. Энэ һургуулиин барилга 1957 оной намар ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Энэ дунда һургуули ехэ аймаг соо дүрбэдэхи дунда һургуули болохо юм.

126 ҺУРАГШАД ДУНДА ҺУРГУУЛИИЕ ДҮҮРГЭБЭ

Мүнөө жэлдэ Витимэй, Гундын, Сосново-Озёрскын дунда һургуулинуудые хамтадаа 126 һурагшад дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаба. Дунда һургуулиие эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэһэн олон һурагшад мүнгэн медальнуудта хүртэһэн байна. Мүнөө тэдэнэй зариманиинь Москва, Томск, Иркутск, Улан-Удэ, Чита городуудай дээдэ һургуулинуудта ошохоор бэлэдхэнэ. Мүн олониинь колхозуудта, үйлэдбэри дээрэ ошожо хүдэлмэрилхэ зуураа, ажалһаа таһаран һуралсалаа ...үргэлжэлүүлэнтэй.

ШЭН...ЕВОЙ

Карл...ын ...рэмжэт...э) ...хоз Мугэжа... зарта нэй ... таамжа...энэ... левой ба... байна. ан с... улаан (стол... кухня, ...рай... бүридх... ү... гын хо...о т... гануудайха... Тинхэд...вой... най х... бэриин ба... эхилэнрэх... марай уря... эхилтэ по... станайүхе... дүүргэ...юм.

Дан...

Редактор Д. Л. САН...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и ... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00801. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР.